

SADARBSPĒJAS NOVĒRTĒJUMU PAMATNOSTĀDNES

Versija 1.0 pieņēmusi Sadarbspējīgas Eiropas kolēģija 05.12.2024

Saturs

Kopsavilkums.....	3
Par šīm pamatnostādnēm	5
1. Kas ir sadarbības novērtējumi un kāpēc tie ir būtiski?.....	7
1.1. Kas noteikts Sadarbības Eiropas aktā (SEA).....	8
1.2. Kas ir sadarbība?.....	8
1.3. Sadarbības novērtējumu sagatavošanas galvenais iemesls.....	9
1.4. Kā novērtējumi var palīdzēt nodrošināt labākus digitālos publiskos pakalpojumus par zemāku cenu?	10
2. Kad sadarbības novērtējums ir juridiski nepieciešams?.....	11
2.1. Galvenie jēdzieni sadarbības novērtējumu kontekstā	12
2.1.1. Vai ir saistošas prasības?	12
2.1.2. Vai ir publiskā sektora struktūras un Savienības subjekti?	14
2.1.3. Vai attiecas uz Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem?	14
2.1.4. Vai ir pārrobežu sadarbība?.....	16
2.2. Lēmuma pieņemšanas shēma	16
2.3. Piemēri	20
3. Kā veikt sadarbības novērtējumu?.....	22
3.1. Vispārīgi ieteikumi.....	24
3.2. Sagatavošana.....	24
3.2.1. Vajadzības veikt sadarbības novērtējumu noteikšana	25
3.2.2. Novērtējuma tvēruma un mērķu noteikšana.....	25
3.2.3. Daudzdisciplīnu novērtēšanas grupu izveide	25
3.2.4. Attiecīgo ieinteresēto personu noteikšana	26
3.3. Sākotnējā analīze.....	26
3.3.1. Dokumentācija un politikas, kurā aprakstītas prasības, pārskatīšana	26
3.3.2. Attiecīgo saistošo prasību noteikšana	27
3.3.3. Skarto Eiropas digitālo publisko pakalpojumu kartēšana	28
3.3.4. Ieinteresēto personu iesaiste	30
3.4. Pārrobežu sadarbības novērtēšana.....	31
3.4.1. Ietekmes uz pārrobežu sadarbību analīze	31
3.5. Risinājuma noteikšana	35
3.5.1. Attiecīgu Sadarbības Eiropas risinājumu meklēšana un izvērtēšana	35
3.5.2. Pētniecībai būtiski sadarbības risinājumi.....	36
3.5.3. Attiecīgu Sadarbības Eiropas risinājumu izvērtēšana un izvēle.....	36

3.6. Ziņošana	36
3.7. Turpmākie pasākumi	37
Kopsavilkums	37
4. Kā dokumentēt novērtējumu visaptverošā ziņojumā?	39
4.1. Publikācija oficiālā tīmekļa vietnē	40
4.2. Mašīnlasāmība	41
4.3. Minimālais ziņojuma satura apjoms	41
4.4. Informācijas kopīgošana ar Sadarbspējīgas Eiropas kolēģiju	44
4.5. Sensitīvas informācijas aizsardzība	44
Kopsavilkums	44
5. Kā izveidot pienācīgu sadarbspējas novērtēšanas procesa pārvaldības struktūru jūsu organizācijā?	45
5.1. Pienācīgas pārvaldības izveide	46
5.2. Atkarība no konteksta	48
5.2.1. Valdības struktūras	48
5.2.2. Sadarbspējas brieduma līmenis	48
5.2.3. No iepriekšējiem gadījumiem gūtās atziņas	48
5.2.4. Pašreizējā saistītā pārvaldība	48
5.3. Ilgtspēja, pastāvīga uzlabošana un savstarpēja mācīšanās	49
5.4. (Netiešie) veicinātāji	49
5.4.1. Organizācijas kultūra	49
5.4.2. Prasmes sadarbspējas novērtēšanai	50
5.4.3. Atkalizmantošanas un automatizācijas iespēju izpēte	50
Kopsavilkums	50
6. Papildu resursi un šo pamatnostādņu turpmāka pilnveidošana	51
6.1. Esošie resursi	52
6.2. Turpmākie rīki	52
6.3. Pamatnostādņu turpmākā izstrāde	53

Kopsavilkums

Sadarbspējas novērtējumi, kā noteikts Sadarbspējīgas Eiropas aktā, nodrošina, ka pārrobežu digitālie publiskie pakalpojumi darbojas netraucēti un efektīvi visā ES. Šie novērtējumi attiecas uz juridisko, organizatorisko, semantisko un tehnisko dimensiju un sekmē iedzīvotāju un uzņēmumu mobilitāti visā Savienībā. Tie ir nepieciešami, ja saistošas prasības ietekmē pārrobežu mijiedarbību. Šis process ietver sagatavošanu, ieinteresēto personu noteikšanu, sākotnējo analīzi un detalizētu novērtējumu, kā atbalsta rīku izmantojot Eiropas sadarbspējas satvaru (*EIF*). Ziņojumiem jābūt visaptverošiem, mašīnlasāmiem un gan publicētiem publiski, gan kopīgiem ar Sadarbspējīgas Eiropas kolēģiju. Būtiska nozīme ir efektīvai pārvaldībai ar skaidri noteiktiem uzdevumiem, integrācijai esošajās darbplūsmās un pastāvīgai uzlabojumu īstenošanai, pārdomājot paveikto un apmainoties ar paraugpraksi, saskaņojot to ar Eiropas Komisijas apņemšanos samazināt administratīvo slogu un uzlabot konkurētspēju.

1. nodaļa. Kas ir sadarbspējas novērtējumi un kāpēc tie ir svarīgi?

Sadarbspējas novērtējumi ir izvērtējumi, kas prasīti Sadarbspējīgas Eiropas akta 3. pantā. Tie nodrošina, ka saistošajās prasībās, kas attiecas uz Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem, pirms īstenošanas tiek ņemti vērā pārrobežu sadarbspējas jautājumi. Šie novērtējumi ir būtiski, jo tie veicina netraucētu digitālo mijiedarbību starp publiskām organizācijām, kas ir būtiski iedzīvotāju un uzņēmumu mobilitātei visā ES. Sadarbspējas novērtējumi aptver juridiskus, organizatoriskus, semantiskus un tehniskus aspektus, risinot tādas problēmas kā atšķirīgs dalībvalstu tiesiskais regulējums, organizatoriskās struktūras, valodas un tehniskie resursi. Tie palīdz samazināt administratīvo slogu un veicina mācīšanos no līdzbiedriem, galu galā uzlabojot Eiropas digitālo publisko pakalpojumu kvalitāti un piekļuvi tiem.

2. nodaļa. Kad sadarbspējas novērtējums ir juridiski nepieciešams?

Šajā nodaļā ir precizēts, kad sadarbspējas novērtējumi ir obligāti saskaņā ar Sadarbspējīgas Eiropas aktu. Tajā definēti tādi galvenie jēdzieni kā Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi un saistošas prasības. Ir noteikta lēmumu pieņemšanas shēma, kas palīdz noteikt, vai ir vajadzīgs novērtējums. Piemēros ir ilustrēti scenāriji, kuru gadījumā novērtējumi ir vai nav nepieciešami, piemēram, valstu risinājumu pielāgošana ES datu apmaiņai vai tādu digitālo pakalpojumu iegāde, kas nav saistīti ar pārrobežu mijiedarbību. Šajā nodaļā uzsvērts, cik svarīgi veikt agrīnus novērtējumus, un precizēts, ka novērtējumu pamatā var būt iepriekšējie izvērtējumi, tos neatkārtojot, ja vien netiek veiktas būtiskas izmaiņas.

3. nodaļa. Kā veikt sadarbspējas novērtējumu?

Šajā nodaļā ir sniegtas pakāpeniski izklāstītas norādes par sadarbspējas novērtējuma veikšanu. Tā ietver sagatavošanas darbības, piemēram, nepieciešamības veikt novērtējumu, novērtējuma tvēruma un mērķu noteikšanu, grupas izveidi un ieinteresēto personu noteikšanu. Sākotnējā analīze ietver dokumentācijas pārskatīšanu, saistošu prasību noteikšanu, ietekmēto pakalpojumu kartēšanu un ieinteresēto personu iztaujāšanu. Pamatnovērtējumā tiek pētīta saistošo prasību ietekme uz pārrobežu sadarbspēju juridiskā, organizatoriskā, semantiskā un tehniskā ziņā. Lai noteiktu procesa virzību, tiek piedāvāta paraugprakse un piemēri, piemēram, izmantojot Eiropas sadarbspējas satvaru (*EIF*) un tādus specializētus rīkus kā sadarbspējas brieduma līmeņa novērtējumus.

4. nodaļa. Kā dokumentēt novērtējumu visaptverošā ziņojumā?

Novērtējuma ziņojums ir kritiski svarīgs nodevums, kurā apkopotas saistošas prasības, skartie pakalpojumi un noteiktā sadarbspējas ietekme. Tas jāpublicē oficiālā tīmekļa vietnē, tam jābūt mašīnlasāmam un jāietver konkrēts saturs, kā noteikts Sadarbspējīgas Eiropas aktā. Šajā nodaļā ir izklāstīts minimālais

nepieciešamais saturs, piemēram, vispārīga informācija, noteiktā ietekme un attiecīgie sadarbības risinājumi. Tajā ir sniegti ieteikumi, kā nodrošināt mašīnlasāmību un kā aizsargāt sensitīvu informāciju. Ziņojums būtu elektroniski jānosūta Sadarbības Eiropas kolēģijai, lai palīdzētu lēmumu pieņemšanā un uzraudzībā.

5. nodaļa. Kā izveidot pienācīgu sadarbības novērtēšanas procesa pārvaldības struktūru jūsu organizācijā?

Efektīvai pārvaldībai ir būtiska nozīme sadarbības novērtējumu sekmīgā īstenošanā. Šajā nodaļā ir aplūkoti dažādu faktoru, piemēram, atkarības no konteksta, organizatoriskās struktūras, ilgtspējas un novērtēšanas procesa pilnveidošanas, lielā nozīme. Tajā iesaka integrēt novērtējumus esošajās administratīvajās darbplūsmās, vienlaikus uzsverot pirmos veicamos pasākumus, kā arī vajadzību pastāvīgi veikt uzlabojumus, apsverot un apmainoties ar paraugpraksi. Tas arī palīdz īstenot digitāli gatavu politikas veidošanas pieeju, t. i., formulēt digitāli gatavu politiku un tiesību aktus, ņemot vērā digitālos aspektus jau no politikas cikla sākuma, nodrošinot, ka tie ir gatavi digitālajam laikmetam, atbilst nākotnes prasībām un ir sadarbības.

6. nodaļa. Papildu resursi un šo pamatnostādņu turpmāka pilnveidošana

Šajā nodaļā ir izklāstīti pašreizējie un turpmākie resursi sadarbības novērtējumu veikšanai. Sadarbības Eiropas portāls ir centrāls zināšanu apmaiņas un resursu centrs, un tas ietver informāciju par Eiropas sadarbības satvaru (*EIF*) un tā rīkkopu, kā arī saites uz Sadarbības Eiropas akadēmiju. Lai palīdzētu veikt novērtējumus un publicēt ziņojumus, būs pieejami arī Eiropas Komisijas izstrādātie rīki un tiešsaistes resursi. Pamatnostādnes turpinās pilnveidot, pielāgojoties jauniem apstākļiem un obligātiem novērtējumiem, un paredzams, ka tās bieži tiks pārskatītas, lai atspoguļotu pašreizējo praksi un lietotāju pieredzi.

Par šīm pamatnostādnēm

Laikmetā, kam raksturīga strauja digitālā pārkārtošanās, [Sadarbspējīgas Eiropas akta \(SEA\)](#)¹ mērķis ir veicināt digitālo publisko pakalpojumu netraucētu sniegšanu visā Eiropas Savienībā. Šajā ziņā būtiska nozīme ir sadarbībai – dažādu organizāciju un sistēmu spējai rezultatīvi mijiedarboties, apmainoties ar datiem un nodrošinot, ka publiskie pakalpojumi ir ne tikai tehnoloģiski progresīvi, bet arī pieklūstami un vērsti uz lietotāju. Šajā kontekstā sadarbības novērtējumi ir ne tikai tehniska nepieciešamība, bet arī stratēģiski ļoti svarīgi.

Šajās pamatnostādnēs netiek sniegts universāls risinājums pilnīgas sadarbības nodrošināšanai, bet gan **vispārējs sākumpunkts virzībai uz lielāku sadarbību**. Tādēļ to mērķis ir nesaistošā veidā izskaidrot²:

- kāpēc sadarbības novērtējums ir noderīgs un kā tas var palīdzēt publiskajām organizācijām sniegt labākus digitālos publiskos pakalpojumus par zemāku cenu un ar lielāku efektivitāti ([1. nodaļa](#));
- kad sadarbības novērtējums ir obligāts saskaņā ar SEA ([2. nodaļa](#));
- dažādus veidus, kā veikt sadarbības novērtējumu ([3. nodaļa](#));
- ko ņemt vērā, lai sagatavotu ziņojumu par sadarbības novērtējumu ([4. nodaļa](#));
- izšķirošos faktorus, lai sekmīgi īstenotu un pārvaldītu procesus, kas saistīti ar sadarbības novērtējumiem jūsu publiskajā organizācijā ([5. nodaļa](#));
- papildu resursus un informāciju par to, kā veicināt pamatnostādņu turpmāku izstrādi ([6. nodaļa](#)).

Dažādām grupām ir atšķirīgas intereses sadarbības novērtēšanas procesā. Šo pamatnostādņu mērķis ir ņemt vērā šo dažādo auditoriju atšķirīgās vajadzības.

Novērtēšana (Assess):

- lēmums par to, vai konkrētajā gadījumā ir nepieciešams novērtējums;
- novērtējuma veikšana;
- dalība novērtēšanā.

Ziņošana (Report):

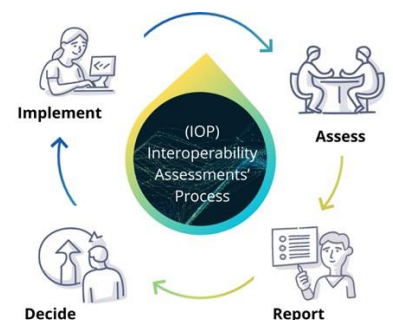
- novērtējuma rezultātu dokumentēšana novērtējuma ziņojumā;
- novērtējuma ziņojuma publicēšana.

Lēmumu pieņemšana (Decide):

- par saistošajām prasībām, pamatojoties uz novērtējuma ziņojumu;
- par sadarbības novērtējumu pārvaldību.

Īstenošana : (implement)

- saistošo prasību īstenošana ar novērtējuma ziņojuma palīdzību.

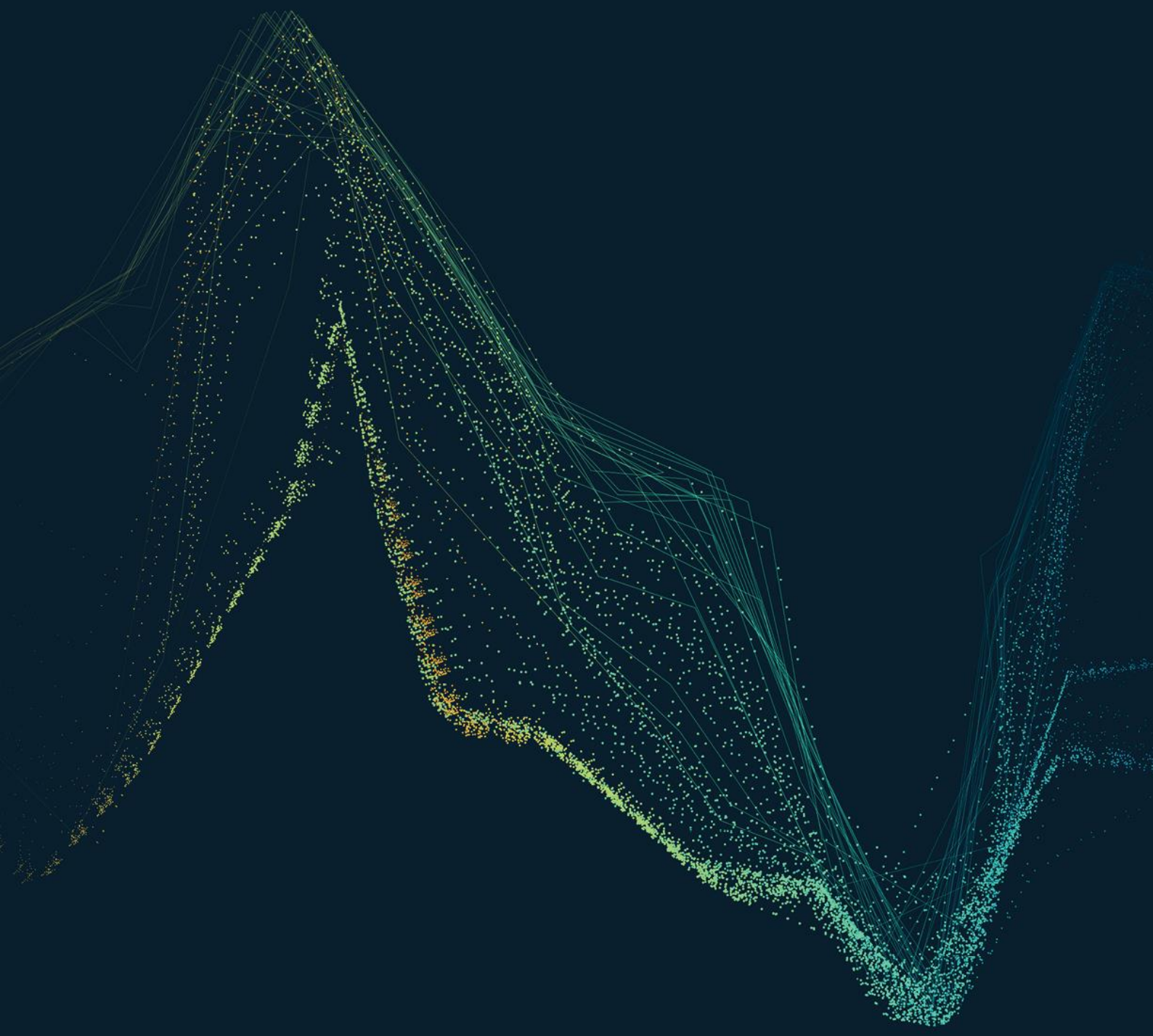
¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/903 (2024. gada 13. marts), ar ko nosaka pasākumus augsta līmeņa publiskā sektora sadarbībai visā Savienībā (Sadarbspējīgas Eiropas akts), OV L, 2024/903, 22.3.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj>

² Juridiski saistoša ES tiesību aktu interpretācija ir Eiropas Savienības Tiesas ekskluzīvā kompetencē.

Bieži uzdotie jautājumi par sadarbības novērtējumiem un vietu, kur atrast atbildes

1. Kas ir sadarbības novērtējums? — [1. nodaļa](#)
2. Kādas ir saistošās prasības, kas var ietekmēt pārrobežu sadarbību? — [2. nodaļa](#)
3. Kādi ir Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi, uz kuriem attieksies šīs saistošās prasības? — [2. nodaļa](#)
4. Kurām publiskajām organizācijām ir juridisks pienākums veikt obligāto sadarbības novērtējumu? — [2. nodaļa](#)
5. Kā noskaidrot, vai saistošās prasības ietekmē Eiropas digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu sadarbību? — [3. nodaļa](#)
6. Kādus konkrētus pasākumus varētu īstenot, lai veiktu sadarbības novērtējumu? ([3. nodaļa](#))
7. Kuras publiskās un privātās ieinteresētās personas ietekmē saistošās prasības? — [4. nodaļa](#)
8. Cik agri saistošo prasību izstrādes un pieņemšanas procesā būtu jāveic sadarbības novērtējumi? — [4. nodaļa](#)
9. Cik sadarbības novērtējumu būtu jāveic atbilstoši saistošajām prasībām? — [2. nodaļa](#)
10. Kā būtu jāziņo un jāpublicē obligātā sadarbības novērtējuma rezultāti? — [5. nodaļa](#)
11. Kur var atrast papildu resursus un kā tiks izstrādātas pamatnostādnes? — [6. nodaļa](#)

1 Kas ir sadarbības novērtējumi un kāpēc tie ir būtiski?

1.1. Kas noteikts Sadarbspējīgas Eiropas aktā (SEA)

SEA 3. panta 1. punktā ir **noteikts pienākums veikt sadarbības novērtējumu**:

“Pirms tiek pieņemts lēmums par jaunām vai būtiski mainītām saistošām prasībām (..), Savienības subjekts vai publiskā sektora struktūra veic sadarbības novērtējumu”.

Tāpēc saskaņā ar SEA 3. panta 2. punktu sadarbības novērtējumā ir jānosaka un jānovērtē:

- a) saistošo prasību ietekme uz pārrobežu sadarbību, kā atbalsta rīku izmantojot [Eiropas sadarbības satvaru \(EIF\)](#);
- b) ieinteresētās personas, uz kurām attiecas saistošās prasības, kā arī
- c) Sadarbības Eiropas risinājumi, kuri atbalsta saistošo prasību īstenošanu.

Šajās pamatnostādņēs ir izskaidrots ne tikai tas, kas jā dara, bet arī kāpēc tas jā dara.

1.2. Kas ir sadarbība?

Lai izprastu sadarbības novērtējumus, ir svarīgi saprast, ko kopumā nozīmē sadarbība. EIF ir pamatdokuments par publisko pakalpojumu sadarbību ES. EIF būtiska iezīme ir tāda, ka tas definē sadarbību ne tikai kā tehnisku jautājumu. Faktiski ir arī citas svarīgas dimensijas, kas apdraud digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu sadarbību: i) dalībvalstīm ir atšķirīgs tiesiskais regulējums, kā rezultātā var būt nesaderīgi noteikumi; ii) kompetento iestāžu organizācijas un valdības līmeņu atšķirības apgrūtina izpratni par to, kas ir atbildīgs par dažādiem jautājumiem, kā arī kā par valstu procesu iespējamo mijiedarbību pārrobežu scenārijos; iii) dalībvalstīs ir dažādas valodas, kultūras un juridiskie jēdzieni, kā dēļ ir grūti nodrošināt kopējo terminu konsekventu izpratni visā ES; iv) dalībvalstis izmanto dažādus tehniskos resursus, kas var būt nesaderīgi un tādējādi kavēt starpsavienojamību.

SEA darbības joma ir tieši **pārrobežu sadarbība, kas attiecas uz Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem** (t. i., spēju jēgpilni kopīgot datus pāri robežām):

“pārrobežu sadarbība” ir Savienības subjektu un dalībvalstu publiskā sektora struktūru **spēja savstarpēji mijiedarboties** pāri robežām, ar digitālu procesu starpniecību veicot **datu**, informācijas un zināšanu **apmaiņu** atbilstoši juridiskām, organizatoriskām, semantiskām un tehniskām prasībām saistībā ar šādu pārrobežu mijiedarbību.

SEA 2. panta 1. punkts.

Ko tas nozīmē praksē, ņemot vērā četrus EIF līmeņus (juridisko, organizatorisko, semantisko un tehnisko)?

Juridiskā sadarbība – novērtējums par to, vai publiskās organizācijas, kas darbojas saskaņā ar dažādu tiesisko regulējumu, spēj sadarboties, lai sniegtu Eiropas digitālos publiskos pakalpojumus (piemēram, izsniedzot valsts invaliditātes karti, ko kā juridiski derīgu pierādījumu var izmantot citās dalībvalstīs).

Organizatoriskā sadarbība – novērtējums par to, vai publiskās organizācijas saskaņo savus darbības procesus, pienākumus un gaidas, lai panāktu augstas kvalitātes Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu (piemēram, skaidri norādot publisku iestādi, kurai atļauts izdot valsts invaliditātes kartes, kas derīgas citā dalībvalstī).

Semantiskā sadarbība – novērtējums par to, vai apmaiņto datu un informācijas precīzs formāts un nozīme tiek saglabāti un saprasti visā apmaiņas starp publiskām organizācijām procesā, kas nepieciešams Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanai (piemēram, nodrošinot, ka valsts invaliditātes kartes saturs un struktūra var saprast citu dalībvalstu iestādes).

Tehniskā sadarbība – novērtējums par to, vai dažādu publisko organizāciju tīklus un informācijas sistēmas var droši un pienācīgi savstarpēji savienot, lai sniegtu Eiropas digitālos publiskos pakalpojumus (piemēram, nodrošinot, ka valsts invaliditātes kartes tiek izdotas digitālā formātā, ko var apstrādāt citas dalībvalstis).

Jaunāko *EIF* versiju Eiropas Komisija pieņēma 2017. gadā, un tā ir kļuvusi par pamatu daudziem valstu sadarbības satvariem (*NIF*) un sadarbības politikai. Nākotnē *EIF* attīstību noteiks [Sadarbspējīgas Eiropas kolēģija](#). Ja jūs interesē sīkāka informācija, [Sadarbspējīgas Eiropas akadēmija](#) piedāvā [apmācību par EIF](#).

EIF ir labs sākumpunkts, lai izprastu, kas ir sadarbības novērtējums.

1.3. Sadarbības novērtējumu sagatavošanas galvenais iemesls

Publiskās organizācijas katru dienu nosaka vai maina saistošas prasības³ (t. i., pienākumus, aizliegumus, nosacījumus, kritērijus un ierobežojumus), kas ietekmē mijiedarbību ar publiskajām organizācijām citās valstīs vai ES līmenī un kas ir nepieciešamas Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanai. Sadarbības novērtējumi ir vērsti tieši uz šiem lēmumu pieņemšanas procesiem. To mērķis ir uzlabot informētību par pārrobežu sadarbību un saistošo prasību iespējamo ietekmi uz šo sadarbību, **pirms** tiek pieņemts lēmums par šīm prasībām. Tāpēc subjektiem, kas sagatavo šādus lēmumus, kuros ietvertas saistošas prasības (piemēram, tiesību akta priekšlikums vai iepirkuma procedūra), ir juridisks pienākums veikt novērtējumu. Tomēr tie var deleģēt novērtējuma veikšanu citiem, jo dalībvalstis var brīvi lemt par iekšējiem resursiem un sadarbību starp to publiskā sektora struktūrām, kas vajadzīga sadarbības novērtējumu veikšanai (SEA 16. apsvērums).

³ SEA jēdzieni ir sīki izskaidroti [2. nodaļā](#).

1.4. Kā novērtējumi var palīdzēt nodrošināt labākus digitālos publiskos pakalpojumus par zemāku cenu?

Netraucēta digitālā mijiedarbība starp publiskajām organizācijām ir būtiska iedzīvotāju un uzņēmumu mobilitātei visā ES, un tāpēc arī vienotā digitālā tirgus izveides pabeigšanai un ES ekonomikas konkurētspējas palielināšanai. Tas ir arī augstas kvalitātes Eiropas digitālo publisko pakalpojumu priekšnoteikums. Šajā ziņā sadarbība ir svarīgs faktors netraucētai digitālajai mijiedarbībai un tādējādi arī šo mērķu sasniegšanai. Tomēr šādas mijiedarbības nodrošināšana bieži vien netiek ņemta vērā politikas un IT projektu izstrādes agrīnos posmos, jo īpaši attiecībā uz jautājumiem, kas nav tīklu un informācijas sistēmu tehniskā sadarbība.

Sadarbspējas novērtējumi pēc iespējas agrāk palielina informētību par pārrobežu sadarbību, lai uzlabotu mobilitāti un konkurētspēju un izvairītos no dārgi novēršamiem sadarbības šķēršļiem.

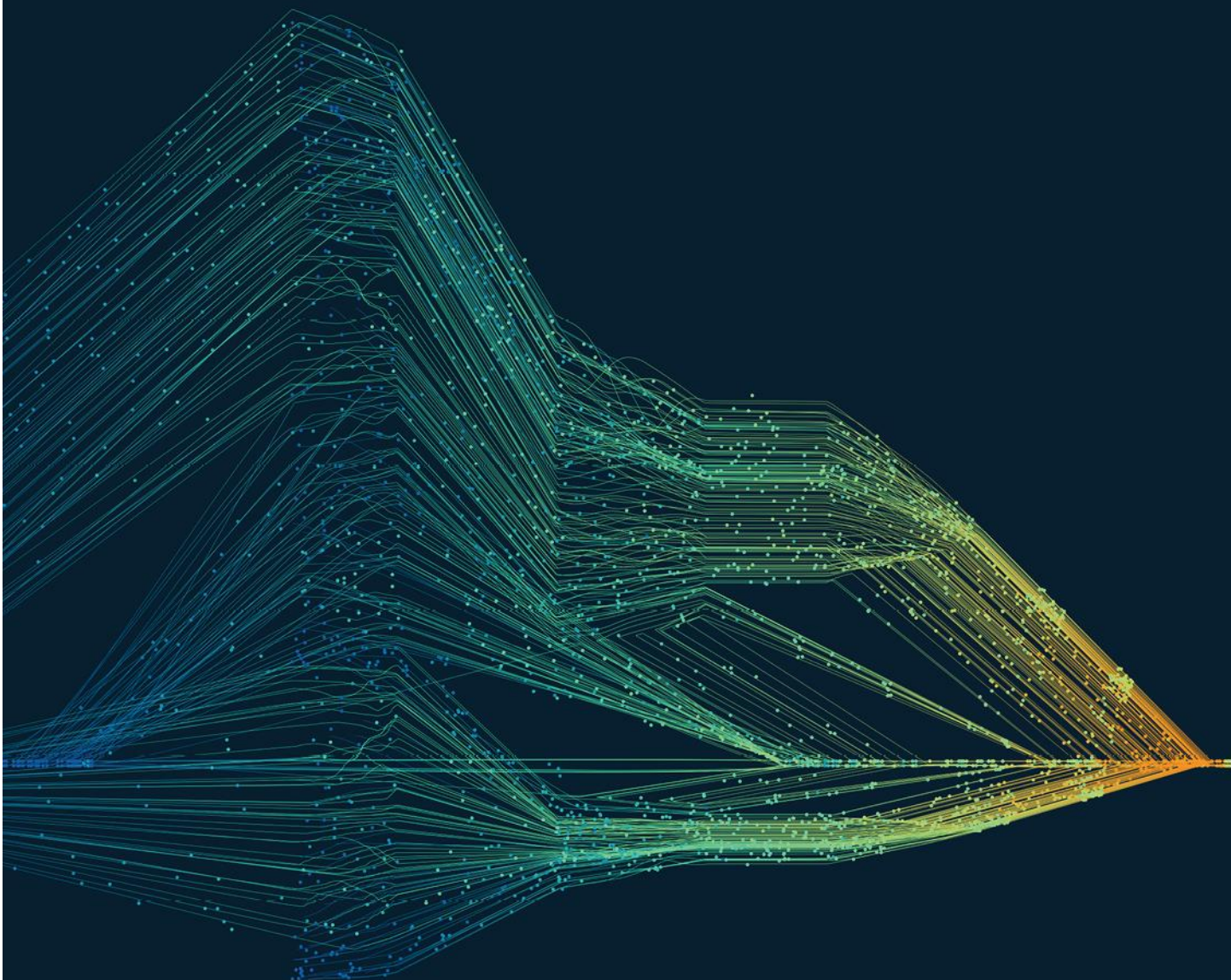
Papildus augsti saskaņotām nišām (piemēram, transportlīdzekļu un vadītāja apliecību informācijas apmaiņai) (kopīga) augstas kvalitātes digitālo publisko pakalpojumu sniegšana pāri dalībvalstu robežām var būt īpaši sarežģīta konkrētu pārrobežu problēmu dēļ visās sadarbības dimensijās (juridiskā, organizatoriskā, semantiskā un tehniskā ziņā). Sadarbības novērtējums palīdz nodrošināt, ka šīs problēmas tiek pienācīgi ņemtas vērā un ka tiek apzināti iespējamie risinājumi vēlākai īstenošanai, tādējādi samazinot administratīvo slogu un atvieglojot ES iedzīvotāju un uzņēmumu piekļuvi digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem. Novērtēšanas process arī palīdz valsts pārvaldes iestādēm atklāt atkārtoti izmantojamus risinājumus un izvairīties no tā, ka jāsāk no nulles.

Sadarbspējas novērtējums dod iespēju vieglāk un pienācīgi ņemt vērā visas pārrobežu sadarbības dimensijas, kas attiecas uz Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu, tādējādi izvairīties no nevajadzīga administratīvā sloga radīšanas.

Turklāt sadarbības novērtējumu publicēšanas mērķis ir informēt par atziņām, kas gūtas ES publisko organizāciju mijiedarbības gaitā, tādējādi palīdzot tām uzlabot lēmumus par saistošām prasībām un paplašināt atkārtotu izmantošanu. To plānots īstenot, izmantojot ne tikai tādas mehānismus kā salīdzinošā pārskatīšana, bet arī repozitoriju, kurā var piekļūt iepriekšējiem novērtējumiem. Obligātais sadarbības novērtējums viens pats nevar novērst pārrobežu sadarbības problēmas, bet tas palīdz noteikt vajadzību pēc jauniem juridiskiem, organizatoriskiem, semantiskiem vai tehniskiem risinājumiem un nolīgumiem ES vai valstu līmenī, lai novērstu vai mazinātu pārrobežu šķēršļus.

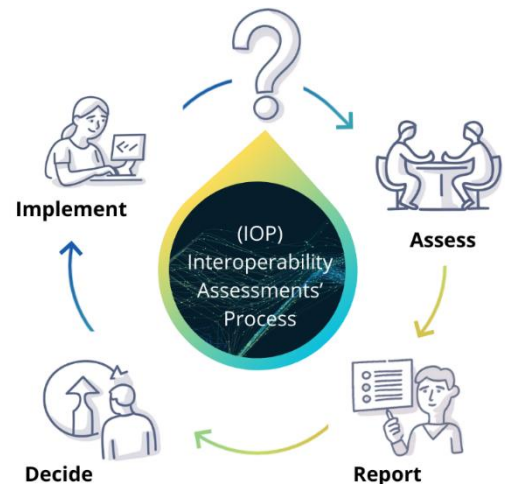
Sadarbspējas novērtējumu ieguvumi ir plašāki nekā tikai viena novērtējuma sniegtie ieguvumi, jo tie var veicināt mācīšanos no līdzbiedriem starp publiskām organizācijām un palīdzēt apzināt tās problēmas, kuras vislabāk risināt ar kopīgiem centieniem.

2 Kad sadarbības novērtējums ir juridiski nepieciešams?

Šīs nodaļas mērķis ir palīdzēt tiem, kas savās publiskajās organizācijās ir atbildīgi par sadarbības novērtējumiem, izlemt, vai tiem ir juridisks pienākums veikt sadarbības novērtējumu.

Tajā izskaidroti tie SEA jēdzieni, kas rada pienākumu veikt sadarbības novērtējumu. Pamatojoties uz šo galveno jēdzienu padziļinātu skaidrojumu, lēmumu pieņemšanas shēmā ir apkopoti pasākumi, kas jāveic, lai saprastu, vai ir vajadzīgs sadarbības novērtējums. Šie jēdzieni ir papildus ilustrēti ar vairākiem piemēriem, kas norādīti kā gadījumi, kad var būt pienākums veikt novērtējumu vai šāda pienākuma var nebūt.

2.1. Galvenie jēdzieni sadarbības novērtējumu kontekstā

Sadarbības novērtējumu mērķis ir panākt labi pārvaldītu pārmaiņu procesu, kurā pēc iespējas aktīvāk tiek apzināta ietekme uz pārrobežu sadarbību. SEA 2. pantā ir definēti galvenie jēdzieni.

2.1.1. Vai ir saistošas prasības?

Jēdziens “saistošas prasības” SEA 2. panta 15. punktā ir definēts šādi:

- juridiska, organizatoriska, semantiska vai tehniska rakstura
- prasība, aizliegums, nosacījums, kritērijs vai ierobežojums,
- ko nosaka Savienības subjekts vai publiskā sektora struktūra
- attiecībā uz vienu vai vairākiem Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem un
- kam ir ietekme uz pārrobežu sadarbību.

Kas norādīts SEA

SEA 18. apsvērumā ir sīkāk precizēts, kas ir saistoša prasība un kā to var noteikt:

Saistošas prasības var noteikt “tiesību aktos, noteikumos, administratīvajos noteikumos, līgumā, uzaicinājumā iesniegt piedāvājumus vai citā oficiālā dokumentā. Saistošas prasības ietelmē to, kā tiek projektēti, iepirkti, izstrādāti un īstenoti Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi un to sniegšanai izmantotās tīklu un informācijas sistēmas, tādējādi ietekmējot ienākošās vai izejošās minēto pakalpojumu datu plūsmas. Tomēr tādiem uzdevumiem kā pilnveidojoša uzturēšana, kuri neievieš būtiskas izmaiņas, drošības vai tehniskos atjauninājumus vai vienkāršu standarta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) aprīkojuma iepirkumu, parasti neietelmē Eiropas digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu sadarbību, un tāpēc attiecībā uz tiem nevajadzētu veikt obligātu sadarbības novērtējumu šīs regulas nozīmē”⁴.

Novērtējot, vai saskaņā ar SEA prasība ir “saistoša”, būtisks faktors ir tas, vai šī prasība ietelmē citas organizācijas, kas piedalās publisko pakalpojumu sniegšanā (t. i., ietelmē pārrobežu sadarbību).

⁴ Nozīmē ir arī SEA 10., 15.–17., 21. un 22. apsvērumam.

Piemēram, par saistošu prasību var uzskatīt tehnisku prasību, kas kļūst par saistošu prasību tikai personai, kas pieņem lēmumu, bet **joprojām ierobežo izvēli, kas pieejama citām personām.**

Saistošas prasības parasti izriet no tiesību aktiem. Tiesību aktos noteikta saistoša prasība varētu attiekties, piemēram, uz:

- datu vākšanu, apstrādi, ģenerēšanu, apmaiņu vai kopīgošanu starp Savienības subjektiem vai publiskā sektora struktūrām (piemēram, regula par publiskiem reģistriem);
- publisko pakalpojumu vai to pamatā esošo procesu automatizāciju vai digitalizāciju (piemēram, MI izmantošanu publiskā pakalpojumā vai vadītāja apliecības izsniegšanu digitālā formātā (kā datus), nevis fiziskas kartes formā);
- jaunu vai esošu tīklu un informācijas sistēmu izmantošanu (piemēram, vienreizējas iesniegšanas tehniskās sistēmas izmantošana⁵).

Piemēram, ES tiesību akti, kuros noteikts dalībvalstu pienākums koordinēt dažādu valsts valdības uzdevumu izpildi, bieži vien nozīmēs, ka būs jāizstrādā vai būtiski jāmaina informācijas sistēmas vai citi digitāli risinājumi, piemēram, *API*⁶, lai atbalstītu jaunās prasības, kā arī ka būs jāintegrē šādas sistēmas un citi digitālie risinājumi. ES tiesību akti, kas satur saistošas prasības, ietver, piemēram, [Vienotās digitālās vārtejas regulu](#) (prasība valsts infrastruktūrai pievienot papildu slāni), [eIDAS regulu](#) (prasība pielāgot valstu pakalpojumus) un Šengenas tiesību aktus (prasība pilnībā saskaņot sistēmas).

Izdevumi, kas paredzēti ievērojamai informācijas sistēmu attīstībai, bieži vien ir jāapstiprina, paredzot tos budžetā. Turklāt jaunām datu plūsmām starp iestādēm bieži vien būs vajadzīgs juridisks pamats datu apmaiņai. **Tāpēc kopumā būtu lietderīgi pievērst uzmanību visām prasībām, kas ir iekļautas likumdevēja lēmumā.** Tomēr ir svarīgi atcerēties, ka publiskā sektora struktūras vai Savienības subjekti dažos gadījumos var nolemt noteikt saistošas prasības ārpus tiesību aktiem (piemēram, prasības iepirkumu procedūrās, liela mēroga izmēģinājuma projektos vai divpusējos nolīgumos starp divām vai vairākām dalībvalstīm). Ir arī iespējams, ka pēc sākotnējos tiesību aktos noteikto saistošo prasību izvērtēšanas var paredzēt papildu prasības (piemēram, precizēt digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu). Šādi lēmumi varētu ierobežot izvēli, kāda pieejama citām personām, un tāpēc būtu vajadzīgs arī sadarbības novērtējums.

Parasti novērtējums nebūs vajadzīgs gadījumos, kuri saistīti ar tādiem uzdevumiem kā pilnveidojoša uzturēšana, kas neievieš būtiskas izmaiņas, drošības vai tehniskos atjauninājumus vai vienkāršu standarta informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) aprīkojuma iepirkumu (SEA 18. apsvērumš).

Papildus saistošajam raksturam “saistoša prasība” SEA nozīmē būtu arī **jānosaka Savienības subjektam vai publiskā sektora struktūrai**, tai būtu jāattiecas uz vienu vai vairākiem Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem un būtu jāietekmē **pārrobežu sadarbība**. Šie jēdzieni ir sīkāk izskaidroti turpmāk.

⁵ Sk. Vienotās digitālās vārtejas regulas 14. pantu – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012, OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.

⁶ Lietojumprogrammu saskarnes ir programmatūras starpnieki, kas divām lietojumprogrammām ļauj sazināties, t. i., nodrošina datu pārraidi.

2.1.2. Vai ir publiskā sektora struktūras un Savienības subjekti?

Novērtētā(-ās) saistošā(-ās) prasība(-as) ir jānosaka publiskā sektora struktūrai vai Savienības subjektam. SEA 2. panta 6. punktā “publiskā sektora struktūra” ir definēta tādā pašā veidā kā publiskā sektora struktūra [Atvērto datu direktīvas](#) 2. panta 1. punktā, proti:

- valsts, reģionālās vai vietējās iestādes;
- publisko tiesību subjekti⁷; vai
- vienas vai vairāku šādu iestāžu vai viena vai vairāku šādu publisko tiesību subjektu veidotas apvienības.

Šo definīciju izmanto ne tikai Atvērto datu direktīvas kontekstā, bet arī *eIDAS* regulas vajadzībām. Līdz ar to uz publisku organizāciju, kas ietilpst šo tiesību aktu darbības jomā, saskaņā ar SEA attiecas arī publiskā sektora struktūras definīcija.

Saskaņā ar SEA 2. panta 5. punktu “Savienības subjekti” ir “Savienības iestādes, struktūras, biroji un aģentūras, kas izveidotas ar vai pamatojoties uz LES, Līgumu par Eiropas Savienības darbību vai Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu”.

2.1.3. Vai attiecas uz Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem?

Pakalpojumi ir uzskatāmi par Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem, ja tie atbilst SEA 2. panta 2. punktā noteiktajām kumulatīvajām prasībām. Citiem vārdiem sakot, pakalpojumi ir:

“digitāli pakalpojumi, kurus Savienības subjekti vai publiskā sektora struktūras sniedz cita citai vai fiziskām vai juridiskām personām Savienībā un kuru sniegšanai ir nepieciešama mijiedarbība pāri dalībvalsts robežām, starp Savienības subjektiem vai starp Savienības subjektiem un publiskā sektora struktūrām, izmantojot to tīklu un informācijas sistēmas”.

– SEA 2. panta 2. punkts.

Sadarbspējas novērtējums jāveic tikai attiecībā uz saistošām prasībām, kas attiecas uz šādiem Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem. Tas nozīmē, ka prasībai būtu **jāietekmē tas, kā** Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi un to izmantotie tīkli un informācijas sistēmas tiek plānoti, iegādāti, izstrādāti, īstenoti un piegādāti, tādējādi ietekmējot minēto pakalpojumu ienākošās un izejošās datu plūsmas. Citiem vārdiem sakot, prasībai būtu jāietekmē attiecīgie dati, ņemot vērā to sūtītājus un saņēmējus, kā arī to nosūtīšanas digitālo risinājumu. Ienākošās datu plūsmas var sastāvēt no:

- datiem, kas vajadzīgi, lai sniegtu digitālo publisko pakalpojumu;
- to nosūtītāja;
- un digitālā kanāla, pa kuru dati tiek saņemti.

Izejošās datu plūsmas var sastāvēt no:

- datiem, kas piegādāti, izmantojot digitālo publisko pakalpojumu;

⁷ Sk. definīciju Atvērto datu direktīvas 2. panta 2. punktā: “publisko tiesību subjekti” ir struktūras, kurām piemīt visi turpmāk minētie raksturlielumi: a) tās ir nodibinātas ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības, kurām nav rūpnieciska vai komerciāla rakstura; b) tām ir juridiskas personas statuss; un c) tās to lielākajā daļā finansē valsts, vai arī reģionālās vai vietējās iestādes, vai citi publisko tiesību subjekti; vai to pārvaldību uzrauga minētās iestādes vai subjekti; vai to vadībā, valdē vai uzraudzības padomē vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionālās vai vietējās iestādes vai citi publisko tiesību subjekti.”

- datu saņēmēja;
- un digitālā kanāla, pa kuru dati tiek piegādāti.

2.1.3.1. Kas ir digitāls publiskais pakalpojums?

Lai labāk izprastu Eiropas digitālā publiskā pakalpojuma jēdzienu, ir svarīgi saprast tā pamatā esošos jēdzienus. SEA attiecas tikai uz **digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem**, bet nenosaka, kuri pakalpojumi ir uzskatāmi par publiskiem pakalpojumiem. Regulas 1. panta 3. punktā ir noteikts, ka “[š]o regulu piemēro, neskarot dalībvalstu kompetenci noteikt, kas ir publiski pakalpojumi, vai to spēju noteikt procesuālos noteikumus minētajiem pakalpojumiem vai sniegt, pārvaldīt vai īstenot minētos pakalpojumus”. Tas nozīmē, ka ne visi publiskie pakalpojumi visās dalībvalstīs būs vienādi.

Tomēr ir dažas kopīgas iezīmes: digitālie publiskie pakalpojumi SEA nozīmē ir **tikai pakalpojumi, ko sniedz Savienības subjekti vai dalībvalstu publiskā sektora struktūras**. Piemēram, privāti uzņēmumi var pārvaldīt autostāvvietu publiskā teritorijā un autostāvvietas lietotni, kas atbalsta šādu pakalpojumu. Tas vien, ka fiziskā telpa pieder publiskā sektora struktūrai un ka šie privātie uzņēmumi to iznomā no šīs publiskā sektora struktūras, automātiski nenozīmē, ka digitālās stāvvietas lietotnes ir digitāli publiski pakalpojumi, ko sniedz publiskā sektora struktūra. Citos gadījumos privātā sektora struktūras var pildīt palīgfunkciju, kas neietekmē pakalpojuma publisko raksturu (piemēram, publiskam pakalpojumam var izmantot mākoņpakalpojumus, ko sniedz privātā sektora struktūras, bet publiskā sektora struktūra vai Savienības subjekts saglabā vispārēju atbildību par šā pakalpojuma sniegšanu).

Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi ir tikai pakalpojumi, **ko sniedz citai publiskā sektora struktūrai vai Savienības subjektam, vai fiziskai vai juridiskai personai ES**. Tas nozīmē, ka šī definīcija neietver prasības, kas attiecas uz pakalpojumiem, kuri ir pieejami tikai iekšējai lietošanai publiskā sektora struktūrā vai Savienības subjektā (piemēram, galda rezervēšana atklātās biroja telpās), kā arī uz pakalpojumiem, kas ietver tikai mijiedarbību ar valsti vai iedzīvotājiem un uzņēmumiem **ārpus ES**.

2.1.3.2. Kas padara digitālos publiskos pakalpojumus par Eiropas pakalpojumiem?

Ja attiecīgais pakalpojums vai pakalpojumi atbilst prasībām, lai tie būtu uzskatāmi par digitāliem publiskiem pakalpojumi, ir iespējams novērtēt, vai tie ir arī Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi. Tas nozīmē, ka ir jāizpilda divi nosacījumi: i) pakalpojumam ir jāietver mijiedarbība pāri dalībvalstu robežām, starp Savienības subjektiem vai starp Savienības subjektiem un publiskā sektora struktūrām, t. i., pāri to jurisdikcijas robežām, un ii) šāda mijiedarbība jāīsteno, izmantojot to tīklus un informācijas sistēmas.

Pārrobežu mijiedarbības piemēri varētu būt mijiedarbība, kas vajadzīga akadēmisko diplomu vai profesionālās kvalifikācijas savstarpējai atzīšanai, transportlīdzekļu datu apmaiņai ceļu satiksmes drošības nolūkos, piekļuvei sociālā nodrošinājuma un veselības datiem un informācijas apmaiņai saistībā ar nodokļiem, multu un kopumā visiem tiem pakalpojumiem, kuros īstenots vienreizējas iesniegšanas princips.

Mijiedarbība starp Savienības subjektiem varētu ietvert, piemēram, mijiedarbību starp Komisijas dienestu un aģentūru, lai pārvaldītu projektu vai finansēšanas programmu, vai mijiedarbību starp likumdevējiem.

Mijiedarbība starp dalībvalstu publiskā sektora struktūrām un Savienības subjektiem varētu notikt, piemēram, saistībā ar vienloga sistēmām, publisko iepirkumu, kura vērtība pārsniedz robežvērtību, vai dažādiem ziņošanas mehānismiem. Mijiedarbība, kas notiek, izmantojot Savienības subjektu nodrošinātās sistēmas, kuras atbalsta pārrobežu mijiedarbību, būtu iekļaujama abās kategorijās (piemēram, mijiedarbība, izmantojot vienreizējas iesniegšanas tehnisko sistēmu).

Pakalpojumam vajadzīga arī divu vai vairāku publiskā sektora struktūru vai Savienības subjektu **tīklu vai informācijas sistēmu** mijiedarbība. Ja digitāla publiska pakalpojuma sniegšanai nav nepieciešama mijiedarbība ar citu publiskā sektora struktūru vai Savienības subjektu tīkliem vai informācijas sistēmām, pakalpojums nav uzskatāms par Eiropas digitālo publisko pakalpojumu. Tas attiecas, piemēram, uz gadījumu, kad pierādījumu apmaiņa notiek ar parastā pasta palīdzību.

2.1.4. Vai ir pārrobežu sadarbība?

Darbības jomas ziņā saistošajām prasībām jāietekmē pārrobežu sadarbība, kā noteikts SEA 2. panta 1. punktā. Jautājums par to, kā tām ir šāda ietekme, būs daļa no paša novērtējuma, bet jautājums par to iespējamo ietekmi ir daļa no iepriekšējā novērtējuma. Ja novērtējamās prasības attiecas uz Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem (un līdz ar to arī mijiedarbību starp publiskā sektora struktūrām dažādās dalībvalstīs un Savienības subjektiem), tās parasti ietekmēs arī pārrobežu sadarbību, jo tās noteiks veidu, kādā publiskā sektora struktūras un Savienības subjekti savstarpēji mijiedarbojas.

2.2. Lēmuma pieņemšanas shēma

Nākamajā lappusē norādīto lēmumu pieņemšanas shēmu var izmantot kā pamatu, lai novērtētu, vai ir vajadzīgs sadarbības novērtējums. Ja iestāde, izmantojot lēmumu pieņemšanas shēmu, nonāk pie atbildes “Jā”, sadarbības novērtējums ir obligāts. Ja ne, sadarbības novērtējums nav obligāts, bet joprojām var būt noderīgs (sk. 1. nodaļu).

1. attēls. Lēmumu pieņemšanas shēma par sadarbības novērtējumu

Būtiskie jēdzieni	Solis	Jautājums	Ja atbilde ir "Jā"	Ja atbilde ir "Nē"
Apstiprināt, ka veicat procesu, kura laikā tiek noteiktas saistošas prasības, un apstiprināt, ka pastāv saistoša prasība, kuras dēļ var būt jāveic novērtējums.	1.	Vai veicat procesu, kura laikā tiek noteiktas saistošas prasības? Piemēram, likumdošanas process, iepirkuma process. Citiem vārdiem sakot, vai ir saistošas prasības, kuras apsverat, bet par kurām vēl ir jāpieņem lēmums , un tāpēc tās joprojām var mainīt ?	Pāriet uz 2. soli	Sadarbspējas novērtējums nav vajadzīgs. <i>Tikai tad, ja prasība joprojām var mainīties, obligāti jāveic sadarbības novērtējums.</i>
Novērtēt, vai prasība ir saistoša.	2.	Vai prasība, par kuru jāpieņem lēmums, ir saistoša (t. i., kas ierobežo izvēli, kura atlikusi citiem)?	Pāriet uz 3. soli	Sadarbspējas novērtējums nav vajadzīgs. <i>Lai būtu jāveic sadarbības novērtējums, būtiska nozīme ir tikai saistošām prasībām.</i>
Novērtēt, vai saistošā prasība attiecas uz digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem.	3.	1. Vai saistošā prasība attiecas uz digitālu publisko pakalpojumu, ko sniedz Savienības subjekti vai publiskā sektora struktūras?	Pāriet uz 4. soli	Sadarbspējas novērtējums nav vajadzīgs. <i>SEA attiecas tikai uz publiskajiem pakalpojumiem, ko sniedz publiskā sektora struktūras vai Savienības subjekti.</i>
	4.	2. Vai digitālo publisko pakalpojumu sniedz citai publiskā sektora struktūrai vai Savienības subjektam, vai fiziskai vai juridiskai personai ES?	Pāriet uz 5. soli	Sadarbspējas novērtējums nav vajadzīgs. <i>SEA attiecas tikai uz publiskajiem pakalpojumiem, ko sniedz citām publiskā sektora struktūrām vai Savienības subjektiem.</i>

EIROPAS KOMISIJA – SADARBSPĒJAS NOVĒRTĒJUMU PAMATNOSTĀDNES (PROJEKTS)

Būtiskie jēdzieni	Solis	Jautājums	Ja atbilde ir “Jā”	Ja atbilde ir “Nē”
Novērtēt datu pārrobežu kopīgošanu un noteikt, vai digitālais publiskais pakalpojums ir Eiropas pakalpojums.	5.	Vai skartā digitālā publiskā pakalpojuma sniegšanai ir nepieciešama mijiedarbība , izmantojot tīklus vai informācijas sistēmas: a) starp publiskā sektora struktūrām, kas atrodas citā dalībvalstī ; b) starp Savienības subjektiem vai c) starp Savienības subjektiem un publiskā sektora struktūrām ?	Pāriet uz 6. soli.	Sadarbspējas novērtējums nav vajadzīgs. <i>Pakalpojumi, kas sniegti tikai vienā dalībvalstī, nav uzskatāmi par Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem. Lai novērtējums būtu obligāts, saistošajai prasībai ir jāietekmē pārrobežu mijiedarbība – ja pakalpojums neietver tīklu vai sistēmu pārrobežu mijiedarbību, to neuzskata par Eiropas digitālo publisko pakalpojumu.</i>
Apstiprināt, ka ir nepieciešams novērtējums.	6.	Vai šī ir pirmā reize, kad šai saistošajai prasībai tiek veikts novērtējums ?	Ir vajadzīgs sadarbības novērtējums. <i>Jums ir juridisks pienākums veikt sadarbības novērtējumu un publicēt ziņojumu.</i>	Sadarbspējas novērtējums nav vajadzīgs. <i>Jums nav juridiska pienākuma veikt sadarbības novērtējumu. Tomēr brīvprātīgs novērtējums joprojām var būt noderīgs.</i>

Neatkarīgi no lēmumu pieņemšanas shēmas rezultāta ir svarīgi apsvērt trīs tālāk norādītos punktus.

Nav jāatkārto

Tikai publiskajai organizācijai, kas plāno pieņemt lēmumu par prasību, ir pienākums veikt novērtējumu. Tas attiecas uz prasībām jebkurā digitālā publiskā pakalpojuma dzīves cikla posmā un var ietvert dažādus subjektus atkarībā no tā, vai prasības ir iekļautas tiesību akta priekšlikumā vai precizētas vēlāk (nosakot jaunas prasības) pakalpojuma īstenošanas vai pārvaldības laikā. Ja vairāki subjekti atbild par lietu, tiem ir jāvienojas par saviem uzdevumiem un jāsadarbojas (sk. arī [5. nodaļu](#)). Šis pienākums neattiecas ne uz vienu publisku organizāciju, kas vienkārši īsteno kādu prasību un kam ir saistošs citas publiskas organizācijas lēmums (sk. arī 1. un 2. jautājumu lēmumu pieņemšanas shēmā). Ja lēmumu pieņem kopīgi (piemēram, pārrobežu projekta kontekstā), novērtējumu var veikt arī kopīgi.

Noteikums par to, ka nav nepieciešams atkārtot novērtējumus, ir sīkāk izskaidrots ar SEA 3. pantā paredzēto izņēmumu: nav nepieciešams atkārtot obligāto sadarbības novērtējumu attiecībā uz iepriekš novērtētu saistošu prasību. Tomēr, lai gan novērtējumus nav nepieciešams atkārtot, dažādas versijas var būt saistītas.

Saistītie novērtējumi

Konkrēti, novērtējumu pamatā var būt citi novērtējumi, ja viena publiska organizācija (piemēram, Savienības subjekts) nosaka augsta līmeņa saistošas prasības, ko pēc tam sīkāk definē īstenošanas subjekti. Tas varētu notikt, piemēram, transponējot ES direktīvu valsts tiesību aktos vai kad iepriekš novērtēta saistoša prasība, kas pieņemta ar tiesību aktu, tiek sīkāk precizēta publiskā iepirkuma procedūrā, lai to īstenotu. Ja tas tiek darīts, pieņemot lēmumu par jaunām saistošām prasībām, šajā vēlākajā posmā var radīt arī pārrobežu sadarbības šķēršļus, un tāpēc ir jāizvērtē jaunās papildu prasības. Tomēr šajos novērtējumos var atsaukties uz iepriekšējiem novērtējumiem un balstīties uz to konstatējumiem.

Tāpat īstenošanas posmā novērtējums nav vajadzīgs, ja saistoša prasība ir jāīsteno ar Savienības subjektu nodrošinātajiem risinājumiem. Šajā gadījumā tiek pieņemts, ka visi Savienības subjektu nodrošinātie risinājumi pēc noklusējuma ir sadarbībspējīgi, jo tie tiek nodrošināti dažādos kontekstos visā ES. Tomēr arī šajā gadījumā sadarbības novērtējumu var veikt brīvprātīgi, lai pārliecinātos, ka šajā konkrētajā kontekstā tiek risinātas visas iespējamās pārrobežu sadarbības problēmas.

Novērtējumu ar atpakaļejošu spēku nepieņemamība

Juridiskais pienākums veikt sadarbības novērtējumus stājas spēkā 2025. gada 12. janvārī. Lēmums par daudzām saistošām prasībām, kas ietekmē Eiropas digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu sadarbību, iespējams, jau ir pieņemts, bet vēl nav transponēts vai īstenots. Retroaktīvs novērtējums nav obligāts, bet ir ļoti ieteicams īpaši svarīgos gadījumos, jo tas var palīdzēt transponēšanas vai īstenošanas laikā, kā paskaidrots iepriekš.

2.3. Piemēri

1. gadījums. Valsts risinājuma pielāgošana, lai nodrošinātu datu apmaiņu ar citām dalībvalstīm

Lielai pilsētai kādā dalībvalstī ir jāturpina attīstīt savu tehnisko sistēmu, lai varētu ieviest plašākas prasības attiecībā uz datu apmaiņu ar citu dalībvalstu iestādēm, kas izriet no jaunas ES regulas.

Tomēr atbildīgais Komisijas ģenerāldirektorāts ir veicis detalizētu sadarbības novērtējumu saistībā ar priekšlikuma iesniegšanu, un tajā ir aprakstītas paredzamās sekas dalībvalstīm. Nav nepieciešams veikt jaunu sadarbības novērtējumu, ja paredzētās izmaiņas tieši izriet no nepieciešamības ievērot jauno regulu. Citiem vārdiem sakot, šajā gadījumā jauns novērtējums nav obligāts, jo pilsēta **nepieņem** lēmumu, bet tikai **izpilda** lēmumu par saistošām prasībām (sk. 1. jautājumu lēmuma pieņemšanas shēmā).

Tomēr jauns novērtējums būtu obligāts, ja pilsēta nolemtu īstenot papildu prasības, kas neizrietētu no pienākuma saskaņā ar jauno regulu, bet tiktu noteiktas tajā pašā kontekstā (datu pārrobežu apmaiņa) vai varētu to ietekmēt (datu formāta vai īpašumtiesību izmaiņas).

2. gadījums. Vajadzība pēc IT atbalsta saistībā ar jauniem ES tiesību aktiem.

Lai atbalstītu jaunu saistošu prasību izpildi, kas izriet no nesen pieņemtās regulas, dalībvalsts valdības aģentūrai ir jāturpina attīstīt savs ziņošanas risinājums. Saskaņā ar regulu dalībniekiem, kas darbojas produkta X iekšzemes tirgū, regulāri jāiesniedz digitāli ziņojumi par sava produkta pārdošanu.

Novērtējums nav vajadzīgs, jo aģentūra nepieņem lēmumu, bet tikai īsteno lēmumu par saistošām prasībām (sk. 1. jautājumu).

Tomēr situācija būtu citāda, ja regulā būtu tikai noteikta augsta līmeņa prasība un aģentūra plānotu lemt par jaunām saistošām īstenošanas prasībām, kas vēl nav novērtētas. Piemēram, aģentūrai varētu nākties lemt par prasībām, kas regulē digitālo ziņojumu par pārdošanu kopīgošanu, un tad būtu jānovērtē šādas prasības ietekme uz datu pārrobežu kopīgošanu.

Aģentūra joprojām varētu secināt, ka tai nav pienākuma veikt sadarbības novērtējumu. Jaunā prasība neattiecas uz digitālu publisko pakalpojumu (konkrēti nav šāda pakalpojuma mijiedarbība ar citiem), bet tikai maina robežvērtību attiecībā uz to uzņēmumu skaitu, par kuriem jāziņo (3. jautājums). Šādā gadījumā brīvprātīgais novērtējums tāpat varētu būt noderīgs.

3. gadījums. Pamatlīguma konkursa procedūra par tehnisko sistēmu uzturēšanu un turpmāku izstrādi

Dalībvalsts valdības aģentūra grasās izsludināt konkursu par pamatlīgumu par tās informācijas sistēmu uzturēšanu un izstrādi. Aģentūra lemj par saistošu prasību, nevis tikai par lēmuma īstenošanu (1. jautājums).

Saistošas prasības var ietvert uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus. Tomēr pamatlīguma konkurss par profesionālu sistēmu ekspluatāciju, uzturēšanu un turpmāku izstrādi neietvers saistošas prasības attiecībā uz digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem, bet tikai "pilnveidojošu uzturēšanu" (2. jautājums). Tāpēc sadarbības novērtējums nav vajadzīgs.

Novērtējums parasti vajadzīgs, ja līguma ietvaros tiks pieprasīta konkrētas sistēmas izstrāde (piemēram, tiek ieviesta jauna valsts vai organizācijas prasība, lai atbalstītu jaunus tiesību aktus – tas varētu ietekmēt Eiropas digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu sadarbību, iespējams, tāpēc, ka tas maina sistēmas (tās aspektu) darbības loģiku).

4. gadījums. Risinājuma iegāde pakalpojumam, ko izmanto pārrobežu lietotāji

Dalībvalsts pierobežas reģiona pašvaldība apsver iespēju iegādāties digitālu pašapkalpošanās risinājumu, lai dotu iespēju veikt samaksu par autostāvvietu pašvaldības noteiktajās zonās. Saistībā ar lēmumu par iepirkumu pašvaldība noteiks jaunas saistošas prasības informācijas sistēmai, kas paredzēta šā pakalpojuma sniegšanai.

Tomēr prasības neietekmē pārrobežu sadarbību (3. jautājums), jo šis risinājums ir paredzēts, lai pieprasītu maksājumu no personas, kura vēlas tieši samaksāt par stāvvietu. Darījuma laikā nav nepieciešama datu apmaiņa starp dalībvalstu iestādēm vai ar ES iestādēm.

Attiecīgi, tā kā pakalpojuma sniegšanai nav nepieciešama tīklu vai informācijas pakalpojumu pārrobežu mijiedarbība, pašvaldībai nav pienākuma pirms piedāvātā risinājuma iegādes veikt sadarbības novērtējumu.

5. gadījums. Tiek ierosināti jauni ES noteikumi, kam vajadzīgs valsts digitālais atbalsts

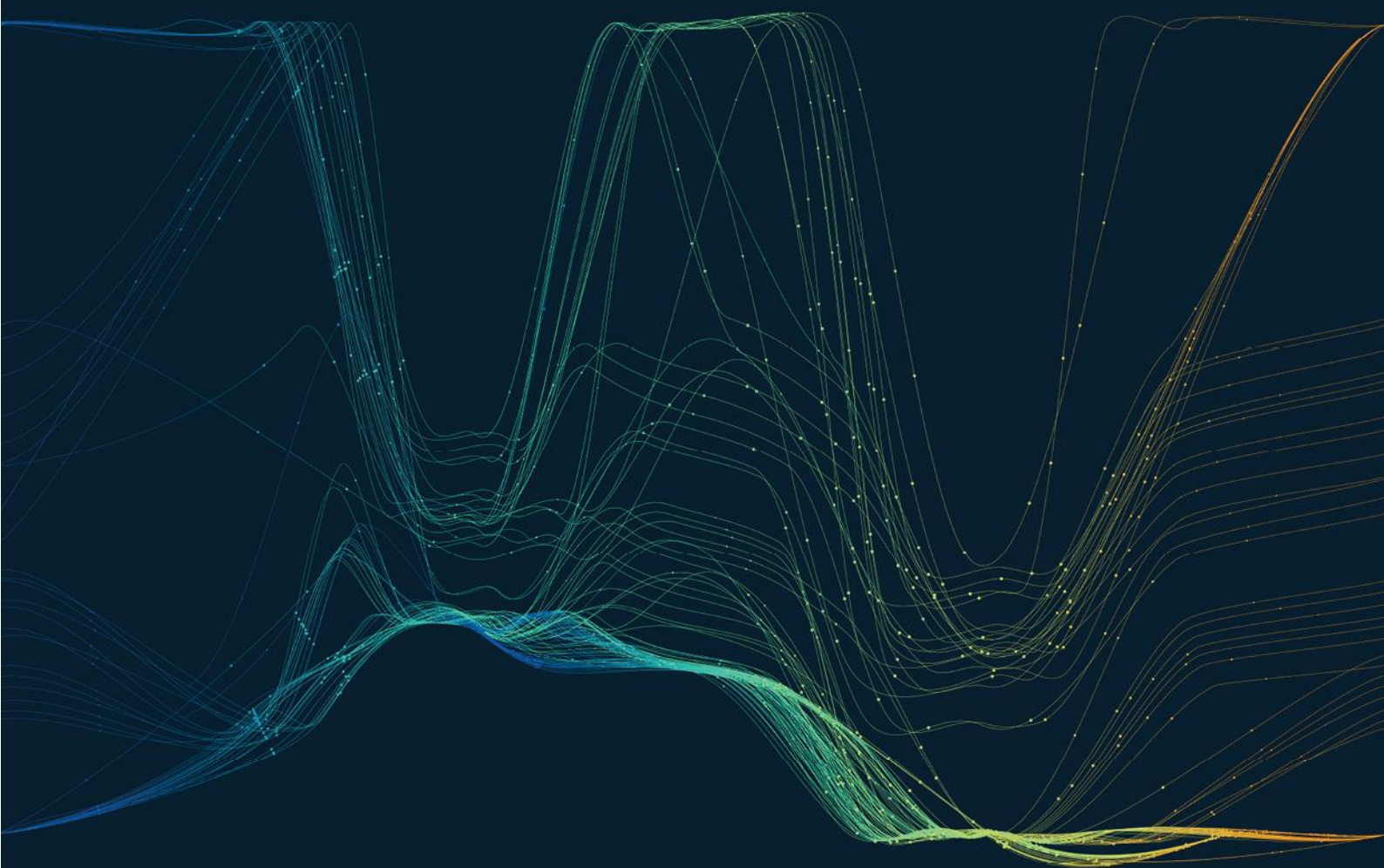
Komisijas ģenerāldirektorāts ir izstrādājis tiesību aktu, lai papildus regulētu lauksaimniecības nozari, nosakot jaunas robežas un datu veidus ziņošanai par CO₂ emisijām. Vairākas dalībvalstis pirms diviem gadiem jau ieviesa valsts līmeņa ziņošanas risinājumus. Tiesību akta pieņemšanas gadījumā šīm dalībvalstīm būtu jāturpina pilnveidot to esošais tiesiskais regulējums un informācijas sistēmas, lai tās varētu atbalstīt jaunās robežas un datu veidus, kas aprakstīti tiesību aktā.

Ģenerāldirektorātam būs jāveic priekšlikuma sadarbības novērtējums, jo tas joprojām ir atvērts apspriešanai (1. jautājums) un attiecas uz Eiropas digitālo publisko pakalpojumu (2. un 3. jautājums) (t. i., tas attiecas uz datu plūsmām starp publiskām organizācijām). Šajā sadarbības novērtējumā būtu jāapsver esošie risinājumi un tas, kā tos var (atkārtoti) izmantot, tādējādi izvairoties no darbību un resursu izmantošanas dublēšanās.

Papildus šiem konkrētajiem piemēriem arī šādi gadījumi dod labu ieskatu par situāciju, kad novērtējums varētu būt vērtīgs vai pat obligāts:

- jaunu uzdevumu noteikšana iestādēm;
- izmaiņas informācijas izpaušanā;
- izmaiņas tiesībās saņemt informāciju;
- jauns veids, kā sniegt publiskos pakalpojumus.

3 Kā veikt sadarbības novērtējumu?

Pēc 2. nodaļā iekļautās lēmumu pieņemšanas shēmas izmantošanas ar mērķi noteikt, vai ir nepieciešams sadarbības novērtējums, šī nodaļa palīdzēs pašiem veikt šo novērtējumu.

Šīs nodaļas mērķis ir nodrošināt skaidru un pakāpenisku ceļvedi par to, kā veikt sadarbības novērtējumu saskaņā ar SEA. Šajā nodaļā jūs uzzināsiet:

- galvenās darbības, kas jāveic sadarbības novērtējumam;
- kā noteikt un dokumentēt saistošas prasības;
- kā noteikt ietekmi uz pārrobežu sadarbību;
- kā noteikt attiecīgās ieinteresētās personas un apspriesties ar tām;
- kā noteikt piemērojamos Sadarbības Eiropas risinājumus.

SEA ir skaidri norādīts, ka sadarbības novērtējumu veikšanas pieejai vajadzētu būt **samērīgai** un **pielāgotai** to līmenim un tvērumam. Tas nozīmē, ka dažādas metodikas un rīki dažādos kontekstos sniegs atšķirīgu vērtību (sk. šīs nodaļas 3.4. iedaļu). Šīs nodaļas mērķis nav nodrošināt universālu pieeju, bet gan iepazīstināt ar dažādām iespējām. Šie risinājumi mainās atkarībā no apstākļiem, kas saistīti ar publiskas organizācijas vispārējo sadarbības pārvaldību. Šāda pārvaldība varētu nozīmēt, piemēram, ka pastāv valsts vai organizācijas veikti novērtējumi vai IT / sadarbības satvari (sk. [5. nodaļu](#)). Ja nav īpašu norādījumu par pieeju sadarbības novērtējumiem konkrētā organizācijā, personai, kura vada novērtējumu, būtu jāizvēlas pieeja, kas rada vislielāko vērtību, vienlaikus radot vismazāko slogu.

Šajā nodaļā izklāstītais process atbilst visaptverošai **paraugprakses pieejai** sadarbības novērtējumiem, taču mēs atzīstam, ka organizāciju lielums, struktūra, resursi un brieduma līmenis atšķiras. Šo procesu var un vajadzētu pielāgot jūsu konkrētajam organizācijas kontekstam un ierobežojumiem.

Galvenais ir saglabāt novērtējuma pamatprincipus⁸, vienlaikus izvēršot procesu tā, lai tas būtu gan pārvaldāms, gan jēgpilns jūsu konkrētajos apstākļos. Izskatot šos norādījumus, apsveriet, kā katru darbību var pielāgot, lai tā atbilstu jūsu organizācijas spējām un prasībām, nodrošinot, ka novērtējums joprojām ir vērtīgs un īstenojams neatkarīgi no jūsu sākumpunkta vai pieejamajiem resursiem.

Pirmais solis ir izpētīt vispārīgos ieteikumus par sadarbības novērtējuma veikšanu, pirms pāriet pie katra procesa posma detaļām.

⁸ Novērtējumi tika iecerēti ar mērķi nodrošināt pārrobežu sadarbību, vienlaikus panākot visu attiecīgo ieinteresēto personu iekļaušanu un tādējādi veidojot ilgtspējīgu, nākotnes prasībām atbilstošu digitālo politiku. Lai saņemtu šos mērķus, ir jāizprot plānoto prasību ietekmes apmērs un jārosina pasākumi, lai gūtu ieguvumus un novērstu iespējamās izmaksas (17. apsvērums), kā arī jāizvēlas samērīga un diferencēta pieeja atbilstoši līmenim un tvērumam, kādā novērtējumi tiek veikti (19. apsvērums).

3.1. Vispārīgi ieteikumi

Vispārīgus ieteikumus, kā rast pareizo pieeju, skatiet tālāk.

Sāciet agrīni. Vislielāko atdevi gūst, ja novērtējumus veic jau jaunu saistošo prasību izstrādes agrīnā posmā (piemēram, kā daļa no politikas izstrādes, tiesību aktu priekšlikumiem vai jaunu IT risinājumu izstrādes) un, vēlākais, pirms saistošu lēmumu pieņemšanas.

Izvēlieties nolūkam atbilstošu pieeju. Jo precīzāks un unikālāks lēmums, kas ietver prasības (piemēram, vietējās pašvaldības viena projekta īstenošana), jo pragmatiskāks un līdz ar to šaurāks var būt novērtējuma fokuss. Mēģiniet skaidri definēt savu darbības jomu un mērķus un pielāgot tiem novērtējumu.

Balstieties uz esošajiem satvariem. Novērtējums būtu jāsaista ar esošajiem organizatoriskajiem un administratīvajiem satvariem, tādējādi nodrošinot, ka tie papildina administratīvo darbplūsmu. Attiecīgā gadījumā būtu jāapsver arī tiesiskais regulējums, kas attiecas uz digitālo politiku. Ja novērtējums ir saistīts ar iepriekšēju (ES vai valsts) novērtējumu, izmantojiet šo iepriekšējo novērtējumu atkārtoti un balstieties uz to.

Apspriedieties ar ieinteresētajām personām. Sadarbības novērtējuma veikšanai būtu jāietver apspriešanās ar tieši skartajiem pakalpojumu saņēmējiem (to vidū iedzīvotājiem vai viņu pārstāvjiem). Būtu arī ieteicams apspriesties ar īstenotājiem, kā arī ar citiem pakalpojuma sniegšanā iesaistītajiem dalībniekiem. Atcerieties, ka šādos novērtējumos var būt iesaistītas personas, kurām nav iepriekšēju zināšanu informācijas pārvaldības vai IT jomā.

3.2. Sagatavošana

Šis posms veido pamatu procesam, kas palīdz noteikt novērtējuma tvērumu, izveidot atbilstošu grupu un izstrādāt skaidru rīcības plānu. Ieguldot laiku šajā sākotnējā posmā, varat racionalizēt turpmākos novērtējuma posmus, izvairīties no iespējamajiem trūkumiem un nodrošināt, ka galīgie rezultāti ir gan atbilstīgi, gan īstenojami.

3.2.1. Vajadzības veikt sadarbības novērtējumu izraisošo procesu noteikšana

Tā vietā, lai uz *ad hoc* pamata noteiktu, vai ir nepieciešams sadarbības novērtējums, mēģiniet apzināt procesus, kuriem parasti nepieciešams novērtējums, piemēram, likumdošanas ciklu, īstenošanas procesus vai iepirkuma procedūras. Pārskatot procesus, mēģiniet tos vēl vairāk sašaurināt līdz iespējamajam sākuma / intervences punktam. Piemēram, ja jūsu likumdošanas ciklā ir ietverts

pienākums veikt ietekmes novērtējumu, apsveriet, vai sadarbības novērtējumu varētu iekļaut šajā procesā un kādā posmā.

3.2.1. Vajadzības veikt sadarbības novērtējumu noteikšana

Šajā posmā veicamā lēmumu pieņemšanas procedūra ir sīki aprakstīta [2. nodaļā](#). Konkrētāk, minētajā nodaļā ietvertajā lēmumu pieņemšanas shēmā ir izklāstīta strukturēta pieeja, kas ļauj izvērtēt, vai jūsu konkrētajā gadījumā ir vajadzīgs sadarbības novērtējums. Šajā nodaļā izklāstītās turpmākās darbības būtu jāveic tikai tad, ja 2. nodaļas sākotnējais novērtējums liecina, ka ir vajadzīgs novērtējums. Tomēr pat tad, ja jums nav juridiska pienākuma veikt novērtējumu, jūs to joprojām varat veikt brīvprātīgi.

3.2.2. Novērtējuma tvēruma un mērķu noteikšana

Sadarbības novērtējuma tvēruma un mērķu noteikšana ietekmē pārējo procesu. Tvērums nosaka, kas tiks novērtēts (arī to, kurš(-i) datu apmaiņas, sistēmu, procesu vai pakalpojumu gadījums(-i) tiks izskatīts(-i) un kādā detalizācijas pakāpē). Mērķi skaidri nosaka, ko jūs plānojat sasniegt ar novērtējuma palīdzību (piemēram, noteikt konkrētas sadarbības nepilnības vai novērtēt atbilstību konkrētiem standartiem).

Ir svarīgi atcerēties, ka tvērums un mērķi būtu jāpielāgo jūsu projekta un organizācijas specifiskajam kontekstam. Apsveriet novērtējamā projekta būtību un sarežģītības pakāpi, kā arī organizatorisko struktūru un pieejamos resursus. Plaša mēroga pārrobežu iniciatīvai var būt nepieciešams visaptverošs novērtējums. Mazākam, lokalizētam projektam var būt noderīga mērķtiecīgākā pieeja.

Definējot tvērumu un mērķus, apsveriet savas organizācijas spēju veikt novērtējumu. Tas ietver ne tikai finanšu resursus, bet arī laiku, speciālās zināšanas un piekļuvi nepieciešamajai informācijai. Mērķis ir panākt līdzsvaru starp detalizācijas pakāpi un praktiskumu, nodrošinot, ka novērtējums ir gan jēgpilns, gan pārvaldāms, ņemot vērā jūsu ierobežojumus. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un lai gan novērtējumam vienmēr jāattiecas uz Eiropas digitālo publisko pakalpojumu, atcerieties, ka minētā dēļ tvērums un mērķi var ievērojami atšķirties ne tikai dažādās dalībvalstīs un Savienības subjektos, bet arī jūsu dalībvalstī un jūsu organizācijā.

3.2.3. Daudzdisciplīnu novērtēšanas grupu izveide

Lai rezultatīvi veiktu sadarbības novērtējumu, izšķiroša nozīme ir pareizās grupas izveidei. Ideālā gadījumā būtu jāiesaista daudzveidīga ekspertu grupa, taču mēs atzīstam, ka organizācijām var būt ierobežotas pieejamās prasmes un resursi. Galvenais uzdevums ir tiekties panākt pēc iespējas labāku kompetenču kombināciju, ņemot vērā jūsu ierobežojumus.

Ideālā gadījumā jūsu novērtēšanas grupā būtu vairāku prasmju un ieskatu kopumu kombinācija. Apsveriet iespēju iekļaut tādus grupas locekļus, kam ir speciālas zināšanas tādās jomās kā:

- datu apmaiņas juridiskie un regulatīvie aspekti (sadarbība);
- darbības procesa analīze;
- datu pārvaldība, tajā skaitā semantiskās zināšanas un pārvaldība;
- IT arhitektūras un sistēmu integrācija;
- specifiskas zināšanas par jomu, kas būtiskas saistībā ar novērtējamajām saistošajām prasībām un skartajiem pakalpojumiem.

Atcerieties, ka vienai personai var būt kvalifikācija vairākās kompetences jomās. Ja resursi ir ierobežoti, par prioritāti nosakiet vissvarīgākās prasmes jūsu konkrētā novērtējuma kontekstā. Jūs varat arī apsvērt iespēju uz laiku piesaistīt ārējus ekspertus vai konsultantus, lai novērstu būtiskas nepilnības jūsu grupas speciālo zināšanu kopumā.

Jūsu grupas lielumam jābūt samērīgam ar jūsu novērtējuma tvērumu. Novērtējumam ar ierobežotu tvērumu var pietikt ar nelielu mērķorientētu grupu. Lielākam un sarežģītākam projektam var būt vajadzīga plašāka grupa.

3.2.4. Attiecīgo ieinteresēto personu noteikšana

Sāciet apzināt ieinteresētās personas, uz kurām varētu attiekties saistošās prasības, piemēram, jautājot sev, ko šīs prasības varētu ietekmēt:

- īstenošanas gaitā, piemēram, kas iesaistās kādā procesa daļā;
- pakalpojumu sniegšanas gaitā, piemēram, kuras organizācijas ir jāiesaista, lai sekmīgi sniegtu pakalpojumu;
- pašas piegādes gaitā, piemēram, kam ir jāsadarbojas ar ko;
- vai pārvaldības gaitā, piemēram, kas ir iesaistīts konsekvences nodrošināšanā.

Tās var būt publiskas vai privātas ieinteresētās personas (uzņēmumi), pilsoņi vai Savienības subjekti. Ar šīm ieinteresētajām personām būs jāapspriežas vēlāk. Ja šādas ieinteresētās personas tiek apzinātas agrīnā posmā, tās var pat palīdzēt veikt nākamo soli (piemēram, noteikt saistošās prasības). Nav jāidentificē katra atsevišķā ieinteresētā persona, bet gan jānosaka to kategorijas (piemēram, visi iedzīvotāji vai tikai noteikta grupa, visi uzņēmumi vai tikai konkrētas nozares).

3.3. Sākotnējā analīze

Nākamais posms ietver esošās dokumentācijas, politikas un pakalpojumu izpēti, lai noteiktu un izprastu galvenos elementus, kas ietekmēs jūsu novērtējumu.

Šim posmam ir trīs mērķi:

- 1) apkopot un pārskatīt attiecīgo dokumentāciju un politiku, kurā aprakstītas prasības, kas ietekmē sadarbību;
- 2) noteikt un skaidri dokumentēt saistošās prasības, kas būtiskas jūsu novērtējumam;
- 3) kartēt Eiropas digitālos publiskos pakalpojumus, uz kuriem attiecas šīs prasības.

Lasot turpmākās trīs iedaļas, atcerieties, ka jūsu analīzes dziļumam un plašumam vajadzētu būt samērīgam ar jūsu novērtējuma tvērumu, kas noteikts sagatavošanas posmā. Mērķis ir izveidot stabilu zināšanu pamatu, kas ietekmēs jūsu pārējo novērtēšanas procesu.

3.3.1. Dokumentācija un politikas, kurā aprakstītas prasības, pārskatīšana

Šā posma galvenais mērķis ir apkopot un analizēt visus dokumentus, kas ir būtiski, lai izprastu jaunās vai mainītās prasības (neatkarīgi no tā, vai tās ir tieši noteiktas vai tikai netiešas). Šī pārskatīšana ir pamats, lai noteiktu saistošās prasības, kas būtiskas jūsu novērtējumam nākamajā posmā.

Ir svarīgi atzīmēt, ka pieejamās dokumentācijas raksturs un apjoms var ievērojami atšķirties atkarībā no novērtējamā projekta vai iniciatīvas pašreizējā posma (vai tas ir likumdošanas sagatavošanas, koncepcijas un izstrādes posmā vai vēlākā posmā).

Atkarībā no tā, kādu posmu esat sasnieguši procesā, kura rezultātā tiek izstrādāts digitāls publiskais pakalpojums, turpmāk tekstā ir izklāstīti iespējamie veicamie pasākumi.

1. Nosakiet un savāciet visus attiecīgos dokumentus. Tie var būt ne tikai tiesību akti, kuros prasība noteikta, bet arī sekundārie avoti, piemēram, tehniskā dokumentācija vai paziņojums par dokumentu, kurā ietvertas prasības. Sākumā izmantojiet plašu pieeju, lai nodrošinātu, ka netiek palaista garām būtiska informācija, piemēram, neaprobežojoties tikai ar saistošo dokumentu, kurā aprakstītas prasības, un apsveriet kontekstu, kādā tās ir noteiktas vai tiks īstenotas. Tas var ietvert citus esošus pienākumus saistībā ar datu apmaiņu, kas pašlaik netiek reglamentēti.
2. Sakārtojiet dokumentus kategorijās atbilstoši to veidam un būtiskumam sadarbībai.
3. Veiciet sākotnējo pārskatīšanu, lai izprastu katra dokumenta darbības jomu un saturu.
4. Izveidojiet galveno dokumentu kopsavilkumu vai rādītāju, kā arī kopsavilkumu par to būtiskumu sadarbības prasībām.
5. Apziniet visus dokumentācijas trūkumus, kas varētu būt jānovērš.

Citi apsvērumi:

- ņemiet vērā gan iekšējos, gan ārējos dokumentācijas avotus;
- pievērsiet uzmanību versiju kontrolei, nodrošinot, ka strādājat ar visjaunāko informāciju;
- meklējiet atsaucē uz standartiem vai citām ārējām prasībām, kas var ietekmēt sadarbību;
- ņemiet vērā jebkādas neskaidrības vai neatbilstības, ko atrodāt dokumentos, lai tās turpmāk izmeklētu.

Atcerieties, ka šā posmā mērķis nav padziļināti analizēt prasības, bet gan izveidot pamatotu pārskatu par dokumentēto situāciju. Tas kļūs par pamatu detalizētai analīzei turpmākajos posmos.

3.3.2. Attiecīgo saistošo prasību noteikšana

Šā posma mērķis ir **noteikt un dokumentēt saistošās prasības**, ko plānojat novērtēt (plašāku informāciju par to, kas ir "saistoša prasība", sk. [2. nodaļu](#)). Ņemiet vērā, ka vienotu sadarbības novērtējumu var veikt arī, lai ņemtu vērā saistošu prasību kopumu (parasti, kad tās visas jānosaka tā paša lēmumu pieņemšanas procesa laikā).

Jums būs jādokumentē prasības, jo tās palīdzēs jums apspriest par šo prasību ietekmi, kas ir sadarbības novērtējuma mērķis. Atcerieties, ka šis uzdevums ne vienmēr ir vienkāršs. Dažas prasības var nebūt tieši acīmredzamas un nepārprotamas, bet tās var noteikt tikai pēc rūpīgas ekspertu veiktas analīzes.

Pārbaudiet jau noteiktos dokumentus un izgūstiet saistošās prasības:

- kas attiecas uz digitālu publisku pakalpojumu:
 - o kam ir digitāla dimensija, t. i., tā pamatā esošie procesi ir digitalizēti vai automatizēti; kas attiecas uz datiem; kas ietver digitālu risinājumu izstrādi vai izmantošanu; kas piedāvā digitālu kanālu pakalpojumu sniegšanai; vai kas tiek sniegts, izmantojot tīklu un informācijas sistēmas;
 - o kas ietver mijiedarbību starp publiskām organizācijām, t. i., Savienības subjekti vai publiskā sektora struktūras šādus pakalpojumus nodrošina viena otrai vai fiziskām vai juridiskām personām Savienībā;
- kam ir Eiropas mēroga dimensija:
 - o šiem pakalpojumiem nepieciešama pārrobežu mijiedarbība starp Savienības subjektiem vai starp Savienības subjektiem un publiskā sektora struktūrām.

Rūpīgi izklāstiet savus apsvērumus – ja novērtēšanas procesā netiek ievērota saistoša prasība, tas dažkārt īstenotājiem vēlāk var radīt pārrobežu sadarbības problēmas⁹.

Pēc tam, kad prasības ir noteiktas, varat izvēlēties metodi, kas jums ir vispiemērotākā, lai dokumentētu noteiktās prasības¹⁰. Kopumā, dokumentējot prasības, jāizvairās no pasīvās formas izmantošanas, jo tā rezultātā dalībnieki (t. i., iesaistītās personas) bieži vien netiek skaidri identificēti. Pārliecinieties, ka izrakstā ir iekļauta informācija, kas vajadzīga, lai to uzskatītu par saistošu prasību, jo jūsu novērtējumā, iespējams, ir iekļauta informācija, kas iegūta no saistošā dokumenta konteksta (nevis paša dokumenta).

Atkarībā no projekta posma, kurā prasības tiek noteiktas, var būt noderīgas dažādas metodes prasību identificēšanai un dokumentēšanai (piemēram, lietotāju stāsti vai lietošanas gadījumi likumdošanas cikla sākumā). Tāpēc, dokumentējot jūsu noteiktās prasības, apsveriet gaidāmo sadarbības novērtējuma auditoriju. Novērtējums ir jāpublicē oficiālā tīmekļa vietnē, t. i., tam jābūt publiski pieejamam, taču tas, visticamāk, nodrošinās informāciju arī turpmākiem procesiem digitālā publiskā pakalpojuma dzīves ciklā. Tāpēc apsveriet, vai novērtējuma ziņojums tiks kopīgots ar citām personām esošajā formā, vai arī jūs sagatavosiet citu dokumentu, piemēram, apspriedēm ar ieinteresētajām personām, iepirkumam vai īstenošanai. Ja atbilde ir "jā", attiecīgi pielāgojiet savas metodes. Jūsu dokumentācija būs atkarīga arī no tā, kāda veida saistošās prasības aprakstāt (piemēram, darbības, funkcionālās un nefunkcionālās vai tehniskās prasības).

Kā minēts iepriekš, jūsu prasības parasti būs daļa no plašāka procesa, kurā tās regulēs tikai dažas daļas. Tāpēc ir lietderīgi aplūkot plašāku vispārējo procesu un pielāgot jūsu dokumentāciju tā specifiskajām iezīmēm. Šajā nolūkā varat:

1. pārveidot prasības par procesa diagrammu;
2. uzskaitīt prasības tādā formā, kas ir atkalizmantojama (piemēram, uzaicinājumam iesniegt piedāvājumus)¹¹.

3.3.3. Skarto Eiropas digitālo publisko pakalpojumu kartēšana

Lai novērtētu, kur un kā noteiktās saistošās prasības ietekmēs Eiropas digitālo publisko pakalpojumu, ir lietderīgi koncentrēties uz paša pakalpojuma vizualizēšanu, tostarp uz tā Eiropas dimensiju (piemēram, pārrobežu savienojums, savienojums starp Savienības subjektiem vai starp Savienības subjektiem un publiskā sektora struktūrām, izmantojot to tīklus un informācijas sistēmas). Mērķis ir identificēt un vizualizēt pārrobežu datu apmaiņu un mijiedarbību, kas nepieciešama rezultatīvai publiskā pakalpojuma sniegšanai. Tādējādi varat sagatavoties prasību ietekmes uz pārrobežu sadarbību novērtēšanai, t. i., tieši par iepriekš noteikto datu apmaiņu un mijiedarbību.

Šo uzdevumu var izpildīt daudzos veidos, tomēr nākamajā iedaļā ir izklāstīts viens iespējamais veids, kā izprast gan pašu pakalpojumu, gan pārrobežu mijiedarbību, lai pēc tam to ņemtu vērā apsvērumos par sadarbību.

⁹ Piemēram, sadarbības prasību nenoteikšana iepriekš bija iemesls, lai pārskatītu e-rēķinu politikas pieeju: [Ziņojums par Direktīvas 2014/55/ES ietekmi uz iekšējo tirgu un elektronisko rēķinu ieviešanu publiskajā iepirkumā – Eiropas Komisija \(europa.eu\)](#).

¹⁰ ES Atvērto datu portālā ir pieejama detalizēta [datu vizualizācijas rokasgrāmata](#), kas ietver dažādas metodes, sākot no attēliem un beidzot ar diagrammām un stāstiem.

¹¹ Gadījumos, kad sadarbības novērtējums ir saistīts ar IKT sistēmu iepirkumu, iepirkuma lietu tehniskajām specifikācijām būtu jāatbilst prasībām, kas noteiktas [IKT tehniskajās specifikācijās, lai tās varētu atbilstīgi izmantot kā atsauci publiskā iepirkumā](#), ko var uzskatīt par sadarbības risinājumiem.

Pirmkārt, vizualizējiet pašu pakalpojumu, ņemot vērā šādus aspektus:

- kāds ir saistītā lēmuma vispārējais mērķis (attiecīgais konteksts un ievirzes punkts);
- kas ir iesaistīts (dalībnieki, piemēram, uzņēmumi, iedzīvotāji u. c.);
- kas notiek (datu pārbaude, pierādījumu izdošana);
- kad tas notiek (atkarība no laika, atkarība no procesa);
- kur tas notiek (birojā, datubāzēs, konkrētā (fiziskā) atrašanās vietā);
- kāpēc tas notiek (juridiskais pamats, arī iespējamā subsidiaritāte).

Šo vizualizāciju varat sagatavot dažādos veidos (piemēram, kā lietotāja procesu, lēmumu pieņemšanas shēmu vai procesa diagrammu). Varat arī kartēt prasības rīkā, lai vizualizētu pakalpojumu arhitektūru (piemēram, izmantojot [Eiropas sadarbības atsaucē arhitektūru \(EIRA\)](#)).

Attiecībā uz digitālā publiskā pakalpojuma Eiropas dimensiju (piemēram, pārrobežu savienojumu, kas nepieciešams starp publiskām organizācijām, lai sniegtu attiecīgo pakalpojumu), apsveriet tālāk norādītos punktus, lai kartētu noteiktās pakalpojuma prasības.

1. Nosakiet nepieciešamo datu apmaiņu:

- mēģiniet (pamatojoties uz pakalpojuma aprakstu un saistošām prasībām) kartēt konkrētus gadījumus, kad ar datiem jāapmainās vai tie jākopīgo ar dienestiem citās dalībvalstīs vai ar Savienības subjektiem;
- norādiet, kādas informācijas vajadzības katrā gadījumā minētā datu apmaiņa apmierinātu (piemēram, fiziskas personas identifikācija, informācija par produkta drošumu vai organizācijas administratīvie dati).

2. Identificējiet sadarbībā iesaistītos pakalpojumus:

- katram datu apmaiņas gadījumam nosakiet attiecīgo(-os) publisko(-os) pakalpojumu(-us) citās dalībvalstīs vai Savienības subjektos, ar kuriem pakalpojuma sniegšanas laikā ir jāmijiedarbojas;
- pierakstiet par šiem partnerpakalpojumiem atbildīgās iestādes vai struktūras.

3. Raksturojiet mijiedarbību:

- aprakstiet katras mijiedarbības raksturu (piemēram, datu izguve, datu iesniegšana un verificācija);
- identificējiet to datu veidu, kas ir daļa no mijiedarbības, un apsveriet datu grupu noteikšanu, lai sasniegtu tādu detalizācijas pakāpi, kas ļauj izmantot esošos datus atkārtoti;
- nosakiet datu plūsmas virzienu (vienvirziena vai divvirziena);
- ņemiet vērā visas īpašās prasības, kas attiecas uz šo mijiedarbību (piemēram, reāllaika mijiedarbība salīdzinājumā ar periodisku mijiedarbību, biežums).

Tad varat arī kartēt savienojumus.

4. Izveidojiet vizuālu šīs mijiedarbības atveidojumu:

šāda vizualizācija, piemēram, arhitektūras diagramma, turpmākas novērtēšanas procesam arī sniegs būtisku pievienoto vērtību. Pirmajā posmā varat izmantot plūsmas diagrammas, lietotāja ceļu vai citas vizualizācijas metodes.

Pēc šo savienojumu kartēšanas ir svarīgi arī apsvērt, ko konkrēti nozīmētu saistošās prasības īstenošana. Tāpēc jums būtu jāpievērš uzmanība arī tālāk norādītajiem jautājumiem.

5. Identificējiet atkarības:

- pierakstiet jebkādu atkarību no konkrētām sistēmām, standartiem vai protokoliem, kas vajadzīga šādai mijiedarbībai (piemēram, ja daļa datu tiek glabāta bāzes reģistros, apsveriet atkarību no attiecīgā bāzes reģistra, lai nodrošinātu šādu datu atkalizmantošanu);
- izceliet visus esošos sadarbības risinājumus, kas jau tiek izmantoti vai ir plānoti.

6. Apsveriet mērogojamību:

- novērtējiet pakalpojuma ar konkrētajām prasībām atkalizmantošanas potenciālu – vai to varētu atkalizmantot citos lietošanas gadījumos;
- ņemiet vērā iespējamās izmaiņas datu apmaiņas prasībās laika gaitā (piemēram, var mainīties datu veids vai apjoms vai mijiedarbības biežums).

Šo centienu rezultātā varētu tikt sagatavota karte vai diagramma, kurā parādīts, kā jūsu publiskais pakalpojums mijiedarbojas ar citiem pakalpojumiem citā valstī. Tas varētu ietvert:

- pakalpojumu savienojumu vizuālu attēlojumu (tajā varētu detalizēti norādīt datu apmaiņas veidus un katras mijiedarbības raksturu);
- partnerpakalpojumu un atbildīgo iestāžu sarakstu;
- konstatētās atkarības un sadarbības prasības.

Šī kartēšana varētu kļūt par novērtēšanas procesa atskaites punktu, palīdzot apzināt iespējamās sadarbības problēmas un prasības. Piemēram, jūs to varētu izmantot, lai apspriestos ar ieinteresētajām personām un kopā atrastu nesaskaņotās vietas (loģiskas, juridiskas vai formatējuma / dokumentācijas), neatrisinātās problēmas vai dublēšanos. Tā arī parādīs atkarību no citiem pakalpojumiem, organizācijām vai procesiem, kas varētu tikt ietekmēti, lemjot par attiecīgo saistošo prasību.

3.3.4. Ieinteresēto personu iesaiste

Šajā novērtējuma posmā būtu jāprecizē sagatavošanas posmā apkopotais ieinteresēto personu saraksts. Apspriešanos var izmantot vairākiem mērķiem: tā var palīdzēt pilnveidot prasību un attiecīgo pakalpojumu dokumentāciju (kā minēts iepriekš). Tā var arī palīdzēt jums labāk izskaidrot ieinteresētajām personām attiecīgo jautājumu un novērtēt iespējas uzlabot pārrobežu sadarbību nākotnē.

Tā kā galvenā uzmanība tiek pievērsta Eiropas digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem un to pārrobežu sadarbībai, novērtējumā īpaši svarīgas ir divas ieinteresēto personu grupas.

Digitālo publisko pakalpojumu lietotāji: pakalpojumu saņēmēji (fiziskas vai juridiskas personas), kas paļaujas uz digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu mijiedarbību, lai rezultatīvi izmantotu šos pakalpojumus.

Lai veiktu sadarbības novērtējumu, ir jāapspriežas ar šiem pakalpojumu saņēmējiem (tajā skaitā iedzīvotājiem vai viņu pārstāvjiem), lai novērtētu iespējamo ietekmi. Tas sniedz vērtīgu atgriezenisko saiti par saistošās prasības samērīgumu salīdzinājumā ar tās ieviešanas sākotnējo mērķi (t. i., vai šī prasība ir samērīga ar tās ieviešanas paredzamo ieguvumu). Tas arī ļauj novērtēt prasības lietderīgumu (t. i., vai saistošā prasība palīdzēs sasniegt tās plānoto mērķi). Tāpēc šīs prasības var attiecīgi pielāgot pirms saistoša lēmuma pieņemšanas. Tomēr ņemiet vērā, ka šādos novērtējumos var būt iesaistītas

personas, kurām nav iepriekšēju zināšanu informācijas pārvaldības vai IT jomā, un attiecīgi pielāgojiet savu komunikāciju.

Publiskās organizācijas citās dalībvalstīs vai ES līmenī ir Savienības subjekti vai publiskā sektora struktūras, kas reglamentē, sniedz, pārvalda vai īsteno Eiropas digitālos publiskos pakalpojumus.

To vidū ir ieinteresētās personas no visa pakalpojuma dzīves cikla (piemēram, politikas speciālisti, IT īstenotāji un citas skartās lietotāju grupas publiskajā organizācijā, piemēram, pakalpojumu sniedzēji). Ja neesat pārliecināti, kā ar šīm ieinteresētajām personām apspriesties, varat skatīt arī 7. nodaļu [Eiropas Komisijas labāka regulējuma rīkkopā](#). Ņemiet vērā, ka, lai nodrošinātu sadarbību, varētu būt nepieciešams iedziļināties konkrētās politikas jomās. Tāpēc vēl viens apspriešanās ar ieinteresētajām personām piemērs varētu būt apspriešanās ar šo jomu ekspertiem.

Turklāt atcerieties, ka SEA 3. pantā noteiktā prasība veikt apspriešanos nenozīmē, ka šī apspriešanās jāveic papildus apspriešanās gadījumiem, kas ir daļa no citiem procesiem. Lai izmantotu pieejamās sinerģijas, ir iespējama (un pat ļoti vēlama) integrācija ar esošajiem procesiem (sk. [5. nodaļu](#)).

Ieinteresēto personu iesaiste var būt plašāka par šo sākotnējo posmu, un jūs varat arī kopā ar ieinteresētajām personām apstiprināt nākamā posma (novērtējuma) iznākumu.

3.4. Pārrobežu sadarbības novērtēšana

Pēc novērtējuma pamata izveides tagad pārejam uz sadarbības novērtēšanas procesa galveno daļu. Šis posms ietver novērtējumu par saistošo prasību ietekmi uz pārrobežu sadarbību, apskatot to no dažādiem skatu punktiem saskaņā ar *EIF*.

Turpmākajās iedaļās mēs izpētīsim, kā analizēt ietekmi uz pārrobežu sadarbību, ņemot vērā juridiskos, organizatoriskos, semantiskos un tehniskos aspektus, un sniegsim paraugprakses piemērus, kā izpildīt šo uzdevumu.

3.4.1. Ietekmes uz pārrobežu sadarbību analīze

SEA nenosaka vienu obligātu metodi, bet tajā ir norādīts, ka *EIF* ir atbalsta instruments (SEA 3. panta 2. punkts).

Kā paskaidrots iepriekš, ir jāpatur prātā, ka **novērtējumā nav jāparāda ceļš uz pilnīgu sadarbību, bet gan jāpalīdz atklāt veidi, kā panākt lielāku sadarbību**. Ja jūsu publiskā organizācija jau ir nolēmusi novērtējumiem izmantot vienu metodi, ņemiet vērā šo lēmumu (sk. [5. nodaļu](#)).

EIF kā galvenā jūsu novērtējuma sākumpunkta izmantošana nozīmē, ka ir jāapsver, cik lielā mērā ierosinātās prasības nodrošina vai kavē sadarbību. Tas varētu arī parādīt, vai ir vajadzīgas papildu prasības. SEA 21. apsvērumā ir noteikts, ka novērtējumā būtu jāizvērtē plānoto saistošo prasību ietekme, ņemot vērā šīs ietekmes izcelsmi, būtību, specifiku un mērogu. Lai pievērstu uzmanību šiem aspektiem, četras *EIF* dimensijas var kļūt par pirmo sākumpunktu.

3.4.1.1. Juridisko aspektu novērtēšana

Mērķis ir novērtēt, cik lielā mērā saistošās prasības ļauj publiskām organizācijām, kas darbojas saskaņā ar dažādu tiesisko regulējumu, rīcībpolitikām un stratēģijām, sadarboties, lai sniegtu Eiropas digitālos publiskos pakalpojumus. Šajā novērtējumā būtu jāņem vērā tādi faktori kā prasības atbilstība spēkā esošajiem tiesību aktiem, iespējamie konflikti vai neatbilstības ar citu tiesisko regulējumu, t. sk. ES digitālo politiku, un īstenošanas un izpildes iespējamība.

3.4.1.2. Organizatorisko aspektu novērtēšana

Mērķis ir novērtēt, cik lielā mērā saistošās prasības palīdz publiskajām organizācijām saskaņot to uzņēmējdarbības procesus, pienākumus un gaidas, lai panāktu kvalitatīvu un netraucētu Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu. Cik lielā mērā saistošās prasības rada iespējas vai riskus organizācijām un to darbības veidam? Vai tās, piemēram, nosaka jaunus uzdevumus, kas ir jāiekļauj, vai arī tās paredz pārdaļīt pienākumus?

3.4.1.3. Semantisko aspektu novērtēšana

Mērķis ir novērtēt, cik lielā mērā saistošās prasības nodrošina, ka visos apmaiņas posmos, kas vajadzīgi skarto Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanai, tiek saglabāts un saprasts apmaiņito datu un informācijas precīzs formāts un nozīme. Cik lielā mērā saistošās prasības rada iespējas vai riskus jēgpilnai datu pārrobežu apmaiņai? Vai tās, piemēram, veicina kontrolētu vārdnīcu izmantošanu, vai arī tajās izmanto jaunus jēdzienus?

3.4.1.4. Tehnisko aspektu novērtēšana

Mērķis ir novērtēt, cik lielā mērā saistošās prasības palīdz dažādām personām droši un pienācīgi veidot savstarpējus savienojumus, lai tās varētu sniegt Eiropas digitālos publiskos pakalpojumus.

Šīs pamatnostādņu versijas sagatavošanas laikā nav viena instrumenta, kas aptvertu visus šos aspektus. Pašlaik Sadarbspējīgas Eiropas portālā ir pieejama pirmā versija, izmantojot kuru, varat ziņot par jūsu rezultātiem regulas pielikumā norādītajā formātā.

Šis piemērs var sniegt pirmo priekšstatu par jautājumiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pārrobežu sadarbību, un līdz ar to pirmos intervences punktus, lai apzinātu saistošo prasību iespējamo ietekmi uz pārrobežu sadarbību.

Piemērs. Iedzīvotāji ar invaliditāti joprojām saskaras ar problēmām, izmantojot valsts invaliditātes karti citās ES valstīs. Ir skaidrs, ka šīs problēmas ir jānovērš. Ideālā gadījumā valstu invaliditātes kartēm vajadzētu kļūt digitālām, taču tas rada dažas sarežģītas sadarbības problēmas. Tālāk ir sniegti dažādi problēmu piemēri.

- Juridiskās problēmas:

- kā nodrošināt, ka jebkādi invaliditātes apliecinājumi (piemēram, digitālā karte), ko izdevusi dalībvalsts kompetentā iestāde, ir derīgi arī citā dalībvalstī;
- kā pārbaudīt, vai digitālā invaliditātes apliecinājuma saturs ir pietiekams, lai pierādītu atbilstību procesuālajām prasībām citā dalībvalstī;
- vai ar pārrobežu invaliditātes apliecinājumu saturu var apmainīties pāri robežām, ievērojot Vispārīgo datu aizsardzības regulu.
- Organizatoriskās problēmas:
 - kurai publiskajai organizācijai ir tiesības izsniegt invaliditātes apliecinājumu pārrobežu kontekstā (piemēram, personai, kas dzīvo un strādā citā dalībvalstī);
 - kā publiskās organizācijas pieprasa invaliditātes apliecinājumu pārrobežu kontekstā.
- Semantiskas problēmas:
 - kā nodrošināt, ka viss invaliditātes apliecinājuma saturs ir saprotams;
 - kā nodrošināt, ka tiem ir vienāda nozīme visiem dalībniekiem.
- Tehniskās problēmas:
 - vai invaliditātes apliecinājums ir izsniegts tādā formātā, kādu var apstrādāt jebkura publiska organizācija, kas to pieprasa;
 - vai pastāv tehniska sistēma tāda invaliditātes apliecinājuma pārrobežu apmaiņai, kas ir sadarbspējīgs visām apmaiņā iesaistītajām pusēm.

3.4.1.5. *Paraugprakse ietekmes uz pārrobežu sadarbību noteikšanai*

Turpmāk ir izklāstītas dažādas pieejas, kuru pamatā ir EIF un kuras var izmantot kā atbalsta rīkus, veicot pārrobežu sadarbības novērtējumu. Visas šīs pieejas atbilst juridiskajai prasībai veikt novērtējumu “pienācīgā veidā”.

3.4.1.5.1. *1. paraugprakse. Saistošas prasības politikā (digitālās pārbaudes)*

Juridisku tekstu saistošas prasības bieži vien netiek rakstītas daudzdisciplīnu grupā, un tāpēc var trūkt zināšanu par dažiem digitālās īstenošanas aspektiem. Šādos gadījumos novērtējums drīzāk ir atklāšanas process, kura laikā dalībnieki konstatē, ka politika ietver saistošas prasības, un viņi uzzina par turpmākām īstenošanas sekām, kuras tie, iespējams, iepriekš nebūtu apsvēruši. Turklāt politiku var īstenot ļoti dažādos veidos, un daudzos gadījumos tajā pat nav noteikts īstenošanas veids. Tas nozīmē, ka politikas sadarbības novērtējumos nākas saskarties ar divām papildu problēmām:

- personām, kuras izstrādā prasības, varētu būt maz zināšanu par digitālo īstenošanu;
- daudzi jautājumi par digitālo īstenošanu joprojām varētu būt neatrisināti, jo process joprojām ir pašā sākumā.

Lai risinātu šīs problēmas, Komisija un vairākas dalībvalstis pēdējo gadu laikā ir pārvērtušas EIF praktiskos kontrolosarakstus, kurus politikas veidotājiem ir vieglāk saprast un aizpildīt¹². Šīs anketas var būt sākumpunkts politikas veidotājiem, kuri vēlas uzzināt, kā politika var uzlabot pārrobežu sadarbību, vai uzzināt par riskiem, kas rada jaunas problēmas pārrobežu datu plūsmai. Tās var arī palīdzēt politikas veidotājiem lemt par turpmākiem pasākumiem, kas jāveic, dziļāk pievēršoties neatrisinātajiem jautājumiem (piemēram, iesaistot ekspertus ar citu profesionālo pieredzi).

¹² Piemēri ietver praksi Komisijā: [28. rīku Eiropas Komisijas labāka regulējuma rīkkopā](#); Dānijas [digitāli gatavus tiesību aktus \(digst.dk\)](#) un Vācijas [Digitalcheck:beta versijas uzlabošanu soli pa solim | DigitalService \(bund.de\)](#).

3.4.1.5.2. 2. paraugprakse. Specializētais sadarbības satvars kā atsauce

Darbs, kas saistīts ar vienoto novērtējumu, var būt vieglāks, ja organizācijai jau ir vispārēja sadarbības pārvaldība, kas saskaņota ar EIF. Šajā gadījumā nav nepieciešams izmantot EIF kā sākumpunktu novērtējuma veikšanai. Specializēto sadarbības satvaru (piemēram, NIF vai nozaru sadarbības satvara) izmantošana novērtējuma veikšanai ļauj radīt lielāku vērtību un padarīt šo pieeju racionālāku. Tālāk ir minēti sadarbības pārvaldības procesu piemēri, kas saskaņoti ar EIF un ko jūs, iespējams, atpazīsiet savā pieredzē.

- Dažas dalībvalstis ir “transponējušas” EIF valsts sadarbības tiesību aktos un pievienojušas prasības, kas ir specifiskas to kontekstam¹³. Šādos gadījumos novērtējumā var pārbaudīt, kā saistošās prasības iekļaujas šajā struktūrā.
- Dažas dalībvalstis ir ieviesušas valsts sadarbības atsaucē arhitektūras, kas saskaņotas ar EIF (dažas no tām ir balstītas uz EIRA)¹⁴. Novērtējumā varētu pārbaudīt, kā prasības iederas šādās valstu arhitektūrās.
- Dažas dalībvalstis ir ieviesušas datu pārvaldības sistēmas, kas ietver EIF ieteikumus. Novērtējuma pamatā var būt šāda prakse.
- Dažas starptautiskās organizācijas, piemēram, Pasaules Banka, ir izmantojušas EIF kā savu iniciatīvu vadošo principu, piemēram, ID4D (identifikācija izstrādei), kuras mērķis ir palīdzēt praktiķiem izstrādāt un ieviest iekļaujošas un uzticamas identifikācijas (ID) sistēmas.

Jautājumi, kas saistīti ar saskaņošanu ar valsts vai specializētu sistēmu, varētu būt šādi:

- kā prasības iekļaujas sadarbības pārvaldībā manā organizācijā;
- kā prasības iekļaujas arhitektūras struktūrā;
- vai esam dokumentējuši ietekmētās datu plūsmas, kā to prasa mūsu valsts sadarbības sistēma?

3.4.1.5.3. 3. paraugprakse. Atkārtoti lietojami rīki

Šis sākumpunkts attiecas uz visām organizācijām, kurām nav īpašas metodes (sadarbības) novērtējumu veikšanai vai kurām ir šāda īpaša metode, bet tā nav saskaņota ar EIF. Tā ir arī vērtīga pieeja, lai specifiskāk novērtētu saistošās prasības (piemēram, lai pārbaudītu atbilstību standartam).

Ir izstrādāti vairāki risinājumi, lai atbalstītu uz EIF balstītu novērtējumu veikšanu dažādiem mērķiem. Visi šie risinājumi būs jāpielāgo, lai nākotnē tie pilnībā atbalstītu sadarbības novērtējumus, taču tie jau šodien var sniegt dažas noderīgas norādes. Ja novērtējumā ir augsts punktu skaits, ietekmei uz pārrobežu sadarbību vajadzētu būt pozitīvai; ja saskaņotības līmenis ir zems, tam būtu jāatspoguļojas zemā vērtējumā. Šādu rīku piemēri ir norādīti tālāk.

- Novērtējumiem, kas attiecas uz izmaiņām esošajā digitālajā publiskajā pakalpojumā: sadarbības brieduma līmeņa rīki (IMAPS, SIQAT un GIQAT). Tie ir pašnovērtējuma rīki digitālo publisko pakalpojumu sadarbības brieduma līmeņa novērtēšanai visos valdības līmeņos. Tāpēc tie ir vērtīgi sākumpunkti, tomēr tie būtu jāpielāgo, jo sadarbības novērtējumi attiecas uz saistošām prasībām, nevis konkrētiem digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem. Izvēloties šādu risinājumu, būtu jānodrošina tiešsaistes anketas sadarbības brieduma līmeņa novērtēšanai, kā arī ieteikumi iekļaušanai ziņojumā.

¹³ Piemērus var skatīt valsts sadarbības satvarā O [NIFO – Valsts sadarbības satvara observatorija](#).

¹⁴ Piemēri ir [Polija](#), kā arī [Malta](#).

- Novērtējumiem, kas attiecas uz standartu vai specifikāciju: [CAMSS](#) ir pašnovērtējuma rīks, kas ļauj novērtēt izvēlēto standartu un/vai specifikāciju sadarbības atbalstu. Ziņojuma vajadzībām būtu jānodrošina tiešsaistes anketa, lai novērtētu sadarbību.

3.5. Risinājuma noteikšana

Galvenais princips, kas uzsvērts SEA, ir esošo sadarbības risinājumu (piemēram, standartizētu pamatelementu vai pamatvārdnīcu) atkārtotas izmantošanas nozīme un vērtība, lai veicinātu sadarbību, saskaņošanu un publisko resursu lietderīgu izmantošanu. Šī pieeja ne tikai uzlabo pārrobežu sadarbību, bet arī veicina izmaksu efektivitāti un konsekvenci starp publiskajiem pakalpojumiem ES.

SEA norāda, ka organizācijām sadarbības novērtēšanas procesā ir jāizvērtē esošo risinājumu, jo īpaši to, kas atzīti par Sadarbības Eiropas risinājumiem, piemērojamība un līdz ar to atkalizmantojamība. Tie ir sadarbības risinājumi (piemēram, standarti, pamatelementi un pamatvārdnīcas), kurus Sadarbības Eiropas kolēģija ir pārbaudījusi un ieteikusi attiecībā uz to spēju vajadzības gadījumā uzlabot vai izveidot (pārrobežu) sadarbību.

Šā posma galvenie mērķi ir šādi:

- 1) apzināt attiecīgus sadarbības Eiropas risinājumus, kas varētu apmierināt jūsu novērtējumā apzinātās sadarbības vajadzības;
- 2) izvērtēt, kā šos risinājumus varētu integrēt jūsu pakalpojumā, lai uzlabotu sadarbību;
- 3) apsvērt citus ES vai valsts līmenī atkalizmantojamu risinājumu katalogus, kas varētu saturēt piemērotas pieejas.

Esošo risinājumu atkalizmantošanu nosakot par prioritāti, var paātrināt sadarbības pakalpojumu izstrādi, samazināt darba dublēšanos un nodrošināt saskaņotību ar esošajiem standartiem un praksi visā ES.

Turpmākajās iedaļās mēs izpētīsim, kā šos risinājumus efektīvi apzināt, novērtēt un, iespējams, pielāgot jūsu konkrētā pakalpojuma un sadarbības prasību kontekstā.

3.5.1. Attiecīgu Sadarbības Eiropas risinājumu meklēšana un izvērtēšana

Kā īsumā minēts iepriekš, **Sadarbības Eiropas risinājumi** var būt jebkurš atkalizmantojams aktīvs, kas attiecas uz juridiskām, organizatoriskām, semantiskām vai tehniskām prasībām, lai nodrošinātu pārrobežu sadarbību. Piemēri varētu būt konceptuālas sistēmas, pamatnostādnes, atsaucē arhitektūras, tehniskās specifikācijas, standarti, pakalpojumi un lietotnes, kā arī dokumentēti tehniskie komponenti, piemēram, pirmkods. **Sadarbības Eiropas risinājumi** ir sadarbības risinājumi, ko ieteikusi Sadarbības Eiropas kolēģija (gaidāmi 2025. gadā).

3.5.2. Pētniecībai būtiski sadarbības risinājumi

[Sadarbspējīgas Eiropas portālā](#) (iepriekš *Joinup*) tiks nodrošināta piekļuve visiem Sadarbspējīgas Eiropas risinājumiem, kas tiks attiecīgi apzīmēti un papildināti ar atbilstošām meklēšanas funkcijām. Portāls vēl vairāk atvieglās citu attiecīgo risinājumu, arī atvērtā pirmkoda risinājumu, meklēšanu. Tomēr portālā jau ir pieejami daudzi risinājumi.

Valstu portāli var kļūt par ieejas punktiem, kur var meklēt atkalizmantojamus risinājumus, kas uzlabo sadarbību. Ja vēlaties saņemt jaunāko informāciju par risinājumiem, kas nākotnē varētu kļūt būtiski, apsveriet iespēju pievienoties attiecīgajām kopienām, kur jūs arī atradīsiet plašāku informāciju un varēsiet iesaistīties diskusijās.

3.5.3. Attiecīgu Sadarbspējīgas Eiropas risinājumu izvērtēšana un izvēle

Izvērtējot un izvēloties kādu no identificētajiem risinājumiem, būtu jāatceras par pirmajā posmā noteiktajiem konkrētajiem novērtējuma mērķiem. Kopumā šī novērtējuma daļa tiek veikta, lai **palielinātu sadarbības iespējas** nākotnē, kad prasības tiks īstenotas.

Sadarbspējīgas Eiropas risinājumu un sadarbības risinājumu kopīgā iezīme ir tāda, ka tos var izmantot atkārtoti. Atkalizmantojamu risinājumu identificēšana procesa sākumā var palīdzēt izstrādāt prasības vai pielāgot tās tādā veidā, kas ļautu šos risinājumus atkalizmantot un tādējādi ļautu samazināt izmaksas, īstenojot prasības.

Tomēr šajā posmā novērtējumā var ņemt vērā diezgan atšķirīgus plānus, tajā skaitā:

- **izpēti** – saglabāt pieeju pietiekami atvērtu atkalizmantošanai (piemēram, Sadarbspējīgas Eiropas risinājums);
- **informāciju** – izmantojot novērtējuma ziņojumu, informēt īstenotājus par esošajiem risinājumiem, kurus var izmantot īstenošanā;
- **plānošanu** – dokumentēt vajadzību izstrādāt atkārtoti izmantojamu rīku.

Novērtējuma ziņojumā uzskaitītie risinājumi īstenotājiem nav automātiski saistoši. Tomēr tie var palīdzēt īstenotājiem saskaņot un savienot savus īstenošanas centienus, ietaupīt resursus un automātiski veicināt lielāku sadarbību visā ES. Šajā nolūkā jums būtu ne tikai jānovērtē, vai un kur atkalizmantošana ir iespējama, bet arī (atkarībā no gadījuma) skaidri jānorāda, kuru(-us) risinājumu(-us) varētu vai vajadzētu izmantot atkārtoti, vai jānorāda, vai ir jāizstrādā jauns risinājums. Ja iespējams, varat arī vēlreiz sazināties ar ieinteresētajām personām, lai pārbaudītu jūsu rezultātus un saņemtu atsauksmes par iespējamiem risinājumiem.

3.6. Ziņošana

Kad ir pabeigts sadarbības ietekmes novērtējums un apzināti iespējamie risinājumi, nākamais solis ir dokumentēt savus konstatējumus un ieteikumus novērtējuma ziņojumā. Šis ziņojums ir sadarbības novērtēšanas procesa galvenais nodevums. Sadarbspējīgas Eiropas portālā būs iespējams aizpildīt jūsu ziņojumu, pamatojoties uz akta pielikumā prasīto informāciju.

Ziņojuma sagatavošanas, pārskatīšanas un pabeigšanas specifiskie aspekti ir svarīgi, taču tie neietilpst šīs nodaļas tvērumā. Detalizētu rokasgrāmatu par to, kā strukturēt un sagatavot sadarbības

novērtējuma ziņojumu (tostarp ievērot īpašas prasības attiecībā uz saturu un formātu), sk. šīs rokasgrāmatas [4. nodaļā](#), kurā atrodamas instrukcijas par skaidra un informatīva ziņojuma izveidi, uz kura pamata var rīkoties un kurš atbilst SEA noteiktajām prasībām.

3.7. Turpmākie pasākumi

Sadarbspējas novērtējuma pabeigšana un ziņojuma sagatavošana atbilst obligātajai prasībai veikt sadarbspējas novērtējumu. Tomēr, lai gūtu maksimālu labumu no novērtējuma, pēc secinājumiem un konstatējumiem būtu jāveic turpmāki pasākumi, sniedzot ieteikumus, paziņojot informāciju par konstatējumiem vai īstenojot konkrētus pasākumus.

Turpmāko pasākumu posms var arī atklāt jaunas problēmas vai iespējas, kas sākotnējā novērtējumā nebija acīmredzamas. Tāpēc ir svarīgi saglabāt elastību un būt gataviem pielāgot rīcības plānu, lai atspoguļotu faktiskos rezultātus un jaunās atziņas.

Turpmāku pasākumu veikšana pēc novērtējuma konstatējumiem organizācijām ļauj nodrošināt, ka sadarbspējas novērtējumi būtiski uzlabo Eiropas digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu.

Kopsavilkums

Šajā nodaļā ir izklāstīts visaptverošs process sadarbspējas novērtējuma veikšanai, sniedzot detalizētu ceļvedi, sākot no sākotnējās sagatavošanas un beidzot ar pastāvīgu uzlabošanu. Aprakstītais process ir paraugprakses pieeja, kas ir piemērota sarežģītiem projektiem, kuriem nepieciešams rūpīgs sadarbspējas ietekmes novērtējums.

Ir svarīgi atzīt, ka šis detalizētais process ir ideāls satvars, kas sniedz pilnīgu priekšstatu par to, ko varētu ietvert pilna mēroga sadarbspējas novērtējums. Tomēr mēs saprotam, ka ne visiem projektiem vai organizācijām būs vajadzīgi vai pieejami resursi tik plašam novērtējumam.

Kā uzsvērts šīs nodaļas sākumā, sadarbspējas novērtēšanas process būtu jāpielāgo jūsu organizācijas un projekta īpašajām vajadzībām, ierobežojumiem un iezīmēm. Jūsu novērtējuma tvērumam un detalizācijas pakāpei vajadzētu būt samērīgiem ar izvērtējamās iniciatīvas tvērumu un iespējamo ietekmi.

Organizācijām būtu jāspēj brīvi izvērst un pielāgot šo procesu atbilstoši saviem īpašajiem apstākļiem. Tas varētu nozīmēt koncentrēšanos uz dažiem posmiem vairāk nekā uz citiem, posmu apvienošanu vai analīzes detalizācijas pakāpes pielāgošanu, pamatojoties uz pieejamajiem resursiem un novērtējamā pakalpojuma sarežģītības pakāpi. Galvenais uzdevums ir ievērot novērtējuma pamatprincipus, vienlaikus nodrošinot, ka process joprojām ir pārvaldāms un sniedz vērtīgu ieskatu jūsu konkrētajos apstākļos.

Sīki izskaidrots paraugprakses procesa piemērs ir apkopots attēlā tālāk tekstā.

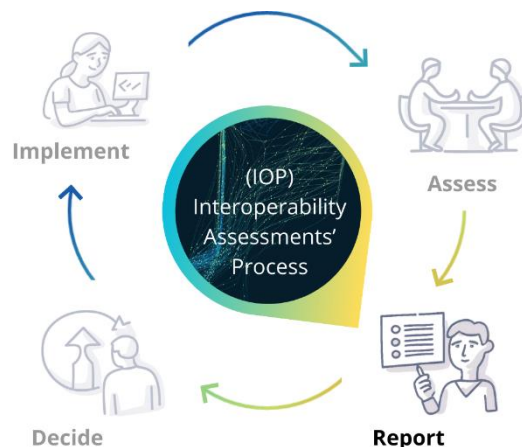
Pilna procesa visaptverošs paraugprakses piemērs

4 Kā dokumentēt novērtējumu visaptverošā ziņojumā?

Šīs nodaļas mērķis ir sniegt atbalstu saistībā ar to, kā sadarbības novērtējuma rezultātus dokumentēt visaptverošā ziņojumā. Ziņojumam ir svarīga funkcija novērtēšanas ciklā: tas ir būtisks pamats lēmumu pieņemšanai, un pēc tam tas var sekmēt īstenošanu, kad, pamatojoties uz ziņojumu, tiek sniegti ierosinājumi Eiropas digitālo publisko pakalpojumu pārrobežu sadarbības uzlabošanai. Visbeidzot, tajā ir sniegta informācija ne tikai SEA uzraudzībai, bet, iespējams, arī citām saistītajām digitālajām valdības uzraudzības shēmām.

Sadarbspējīgas Eiropas aktā noteiktās novērtējuma ziņojuma prasības

Publiskās organizācijas var pašas izlemt, kā organizēt novērtēšanas procesu, bet SEA juridiskajā tekstā ir noteiktas ļoti skaidras prasības attiecībā uz novērtējuma ziņojumu¹⁵:

1. tas jāpublicē vismaz oficiālajā tīmekļa vietnē;
2. tam jābūt mašīnlasāmam;
3. tajā jānorāda novērtējuma rezultāti (arī SEA pielikumā uzskaitītie elementi);
4. tas elektroniski jākopīgo ar Sadarbbspējīgas Eiropas kolēģiju;
5. tas nedrīkst saturēt sensitīvu informāciju.

Turpmākajās iedaļās šīs prasības ir izskaidrotas sīkāk.

4.1. Publikācija oficiālā tīmekļa vietnē

Novērtējuma ziņojumam ir jāsniedz informācija ne tikai lēmumu pieņēmējiem un īstenotājiem, bet arī visām citām personām, kam nākotnē varētu būt nepieciešams veikt attiecīgus novērtējumus. Tāpēc tam vajadzētu būt publiski pieejamam vismaz vienā oficiālajā tīmekļa vietnē. Šajā gadījumā oficiāla tīmekļa vietne ir publiska tīmekļa vietne, par kuru pastāvīgi atbild publiska organizācija, bet tai nav jābūt tās organizācijas tīmekļa vietnei, kura veic novērtēšanu. **Valsts kompetentās iestādes norāda šādu publisku vietu.**

Šajā nolūkā nav jāievēro juridiska prasība izveidot jaunu tīmekļa vietni. Ziņojums būs pieejams arī Sadarbbspējīgas Eiropas portālā. Ideālā gadījumā vajadzētu būt saitēm uz ziņojumu visās tīmekļa vietnēs, kurās tās personas, kas var gūt labumu no iepazīšanās ar novērtējuma ziņojumu, parasti meklētu un atrastu šādu informāciju. Papildu publikācijas var veikt arī citos veidos (piemēram, drukātā veidā vai īpašos žurnālos).

¹⁵ Sk. SEA 3. panta 2. punkta otro teikumu un 22. apsvērumu.

4.2. Mašīnlasāmība

Mašīnlasāms nozīmē, ka informācija tiek **sniegta tā, lai mašīnas to varētu viegli apstrādāt un saprast**. Tas nozīmē, ka nepietiek ar to, ka šī informācija ir atvērta un digitāli pieejama. Mašīnlasāmiem datiem ir īpašas struktūras vai formāti, kas automatizētām sistēmām ļauj tos interpretēt bez cilvēka iejaukšanās.

Mašīnlasāmību novērtējuma ziņojumu vajadzībām var nodrošināt, izmantojot piemērotu **metadatu shēmu**. Turklāt ziņoto datu salīdzināmību un atkalizmantojamību var uzlabot, atkārtoti izmantojot standartizētus datu atveidošanas veidus (piemēram, saskaņojot tos ar attiecīgajiem semantiskajiem modeļiem, kas pašlaik tiek izstrādāti). Komisijas piedāvāto rīku izmantošana nākotnē var palīdzēt nodrošināt mašīnlasāmību. Šādi rīki ietvers **tiešsaistes rīku ziņošanai** tieši Sadarbspējīgas Eiropas portālā. Varētu izstrādāt arī **API un tās dokumentāciju**, lai apmainītos ar mašīnlasāmiem datiem, pieslēdzot šo API jebkuram serverim.

Atcerieties, ka prasība ziņojumu sagatavot mašīnlasāmā formātā neatceļ pienākumu padarīt ziņojumu **pieejamu tīmekļa vietnē cilvēklasāmā formātā**, kas paredzēts, lai cilvēki to varētu tieši saprast.

4.3. Minimālais ziņojuma satura apjoms

Ziņojuma satura minimālais apjoms ir izklāstīts SEA pielikumā. Šis ceļvedis attiecas tikai uz minimālo saturu un neietver nekādus citus elementus. Kā vienu no sadarbības novērtējumu atbalsta rīkiem Komisija gatavo arī datu modeli, ko izmantot novērtējuma ziņojumiem, kas jāpublicē Sadarbspējīgas Eiropas portālā. Zemāk redzamajā tabulā ir doti daži ieteikumi, kas jums palīdzēs sniegt informāciju mašīnlasāmā formātā. Kā jau minēts, tas neizslēdz vienlaicīgu publicēšanu citos formātos.

1. tabula. Informācijas padarīšana par mašīnlasāmu

• Elements	• Izmantojamie datu modeļi
• 1. Vispārīga informācija	
• ES subjekts vai publiskā sektora struktūra, kas sniedz ziņojumu un citu būtisku informāciju	• Publiskas organizācijas pamatvārdnīca
• Attiecīgā iniciatīva, projekts vai darbība	- Šim elementam būtu jāpalīdz lietotājam izprast sadarbības novērtējuma kontekstu. Piemēram, tajā var norādīt saites uz citām oficiālām tīmekļa vietnēm, kurās tiks publicēts tiesību akta priekšlikums vai uzaicinājums iesniegt piedāvājumus. Piemēram, ES iestādes var norādīt saiti uz portālu Izsakiet viedokli. - Attiecībā uz juridiskajiem resursiem atbilstošs risinājums ir Par ELI – EUR-Lex (europa.eu).
• 2. Prasības	

• Attiecīgie Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi	• Publisko pakalpojumu pamatvārdnīcas lietošanas profils									
• Novērtētās saistošās prasības	• Pastāv dažādas prakses prasību dokumentēšanai (piemēram, lietotāju stāsti vai lietošanas gadījumi). Tās rada pievienoto vērtību dažādos kontekstos (sk. arī 3. nodaļu). • Iespējamais sākumpunkts: Kritēriju un pierādījumu pamatvārdnīca, Novērtējumu pamatvārdnīca.									
• Skartās publiskās un privātās ieinteresētās personas	• Šajā punktā varētu pietikt tikai ar ieinteresēto personu kategorijas, nevis katras konkrētās ieinteresētās personas norādīšanu. Rīki, ko pašlaik izstrādā Komisija, nodrošinās strukturētu veidu, kā iegūt šo informāciju. • Kā semantisku sadarbības risinājumu varētu izmantot kontrolētas vārdnīcas par publiskām un privātām struktūrām (piemēram, pamatdarbības vārdnīcas) un domēnu ontoloģiju, piemēram, <i>NACE</i>¹⁶ vai <i>COFOG</i>¹⁷.									
• Apzinātā ietekme uz pārrobežu sadarbību	• Komisijas nodrošinātajos rīkos šī informācija tiks apkopota atbilstoši sadarbības slāņiem, lai tie atbilstu EIF loģikai.									
• Apzinātā ietekme uz pārrobežu sadarbības juridisko dimensiju	• Izmantojiet <i>NIF</i> vai <i>EIF</i> kā pamatu un atzīmējiet vispiemērotāko, vajadzības gadījumā sniedzot paskaidrojumu (vismaz cilvēklasāmā formātā): <table><tr><td>Labvēlīga</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Niecīga</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Riskanta</td><td></td><td></td></tr></table>	Labvēlīga			Niecīga			Riskanta		
Labvēlīga										
Niecīga										
Riskanta										
• Apzinātā ietekme uz pārrobežu sadarbības organizatorisko dimensiju	• Izmantojiet <i>NIF</i> vai <i>EIF</i> kā pamatu un atzīmējiet vispiemērotāko, vajadzības gadījumā sniedzot paskaidrojumu (vismaz cilvēklasāmā formātā) <table><tr><td>Labvēlīga</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Niecīga</td><td></td><td></td></tr></table>	Labvēlīga			Niecīga					
Labvēlīga										
Niecīga										

¹⁶ *NACE (Nomenclature des Activités Économiques dans la Communauté Européenne)* ir Eiropas rūpniecības standarta klasifikācijas sistēma uzņēmumu klasifikācijai.

¹⁷ Valdības funkciju klasifikāciju tās pašreizējā redakcijā 1999. gadā izstrādāja Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, un Apvienoto Nāciju Organizācijas Statistikas nodaļa to publicēja kā standartu, kurā klasificēti valdības darbības mērķi.

		<table border="1"> <tr> <td>Riskanta</td><td></td><td></td></tr> </table>	Riskanta								
Riskanta											
	Apzinātā ietekme uz pārrobežu sadarbības semantisko dimensiju	Izmantojiet <i>NIF</i> vai <i>EIF</i> kā pamatu un atzīmējiet vispiemērotāko, vajadzības gadījumā sniedzot paskaidrojumu (vismaz cilvēklasāmā formātā) <table border="1"> <tr> <td>Labvēlīga</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Niecīga</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Riskanta</td><td></td><td></td></tr> </table>	Labvēlīga			Niecīga			Riskanta		
Labvēlīga											
Niecīga											
Riskanta											
	Apzinātā ietekme uz pārrobežu sadarbības tehnisko dimensiju	Izmantojiet <i>NIF</i> vai <i>EIF</i> kā pamatu un atzīmējiet vispiemērotāko, vajadzības gadījumā sniedzot paskaidrojumu (vismaz cilvēklasāmā formātā) <table border="1"> <tr> <td>Labvēlīga</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Niecīga</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Riskanta</td><td></td><td></td></tr> </table>	Labvēlīga			Niecīga			Riskanta		
Labvēlīga											
Niecīga											
Riskanta											
3. Rezultāti											
	Izmantošanai apzinātie Sadarbības Eiropas risinājumi	- Tie vēl nav pieejami, bet ir plānots pievienot unikālus identifikatorus, kā arī saites uz attiecīgajām lapām Sadarbības Eiropas portālā. - Ziņojumā būtu jāiekļauj saraksts ar Sadarbības Eiropas risinājumiem, kas prasību īstenošanas laikā atzīti par būtiskiem. Ja neviens risinājums netiek novērtēts kā būtisks, arī tas jānorāda.									
	Citi attiecīgā gadījumā būtiskie sadarbības risinājumi (tostarp mašīnas–mašīnas saskarnes)	- Ziņojumā būtu jāiekļauj saraksts ar sadarbības risinājumiem, kas nav identificēti kā Sadarbības Eiropas risinājumi. - Ideālā gadījumā ziņojumā būtu jāiekļauj saites uz attiecīgajiem risinājumiem Sadarbības Eiropas portālā, valstu vai citos attiecīgos portālos.									
	Atlikušie šķēršļi pārrobežu sadarbībai	Ziņojumā būtu jāiekļauj saraksts ar atlikušajiem konstatētajiem pārrobežu sadarbības šķēršļiem, kas saistīti ar novērtētajām saistošajām prasībām. Strukturētu informāciju varētu apvienot ar īsu paskaidrojumu par to, kāpēc šīs problēmas nevar risināt un kas būtu vajadzīgs, lai šos šķēršļus pārvarētu.									

4.4. Informācijas kopīgošana ar Sadarbspējīgas Eiropas kolēģiju

Ziņojumos iekļautie dati ir būtiski ne tikai sagatavotajam lēmumam un šādu lēmumu īstenotājiem, bet tie ir arī ļoti interesanti orientējoši dati Sadarbspējīgas Eiropas kolēģijai. Ja ziņojumos ir iekļauti augstas kvalitātes dati, tos var izmantot, lai pieņemtu uz datiem balstītus lēmumus par nākamajām prioritātēm (piemēram, izmantojot Sadarbspējīgas Eiropas darba programmu).

Tāpēc SEA noteikts, ka ziņojumi elektroniski jānosūta kolēģijai. Ziņojumi, kas kopīgoti, izmantojot tiešsaistes rīku novērtējuma ziņojumiem, kurš pieejams [Sadarbspējīgas Eiropas portālā](#), tiks uzskatīti par nosūtītiem kolēģijai. Kopīgotie dati nodrošinātu informāciju uzraudzībai un kļūtu pieejami citām ieinteresētajām personām, izmantojot Sadarbspējīgas Eiropas portālu. Nākotnē datus varētu uzlabot, izmantojot uz API balstītus datus, lai sniegtu atjauninātu novērtējuma statistiku (kā parādīts šajā piemērā no [Francijas](#)).

Versijai, kas elektroniski kopīgota ar kolēģiju, nevajadzētu saturēt sensitīvu informāciju.

4.5. Sensitīvas informācijas aizsardzība

Pirms ziņojuma publicēšanas publiskajām organizācijām būtu jāpārliedz, ka publicēšana neapdraud aizsargātus personas datus, intelektuālā īpašuma tiesības vai komercnoslēpumus, sabiedrisko kārtību vai drošību. Ja saistošas prasības attiecas uz dalībvalstu kritiski svarīgām sistēmām, ziņojuma saturs līmenim joprojām būtu jābūt pietiekami vispārīgam, lai tajā nebūtu informācijas, kas varētu apdraudēt šādu sistēmu drošību (piemēram, prasību apraksts varētu būt salīdzinoši vispārīgs un noformulēts tādā veidā, kas neapdraud drošību). Vēl viena iespēja būtu vienkārši izlaist sensitīvu informāciju. Ja pati prasības esība ir sensitīva informācija, ziņojums nav jāpublicē pilnībā, un tā vietā to varētu publicēt rediģētā veidā kopā ar paskaidrojumu par izslēgšanas juridisko pamatu (piemēram, iemeslu, kāpēc tas tiek uzskatīts par sensitīvu). Tomēr ziņojums tāpat ir jāgatavo un droši jākoplieto ar attiecīgajām personām.

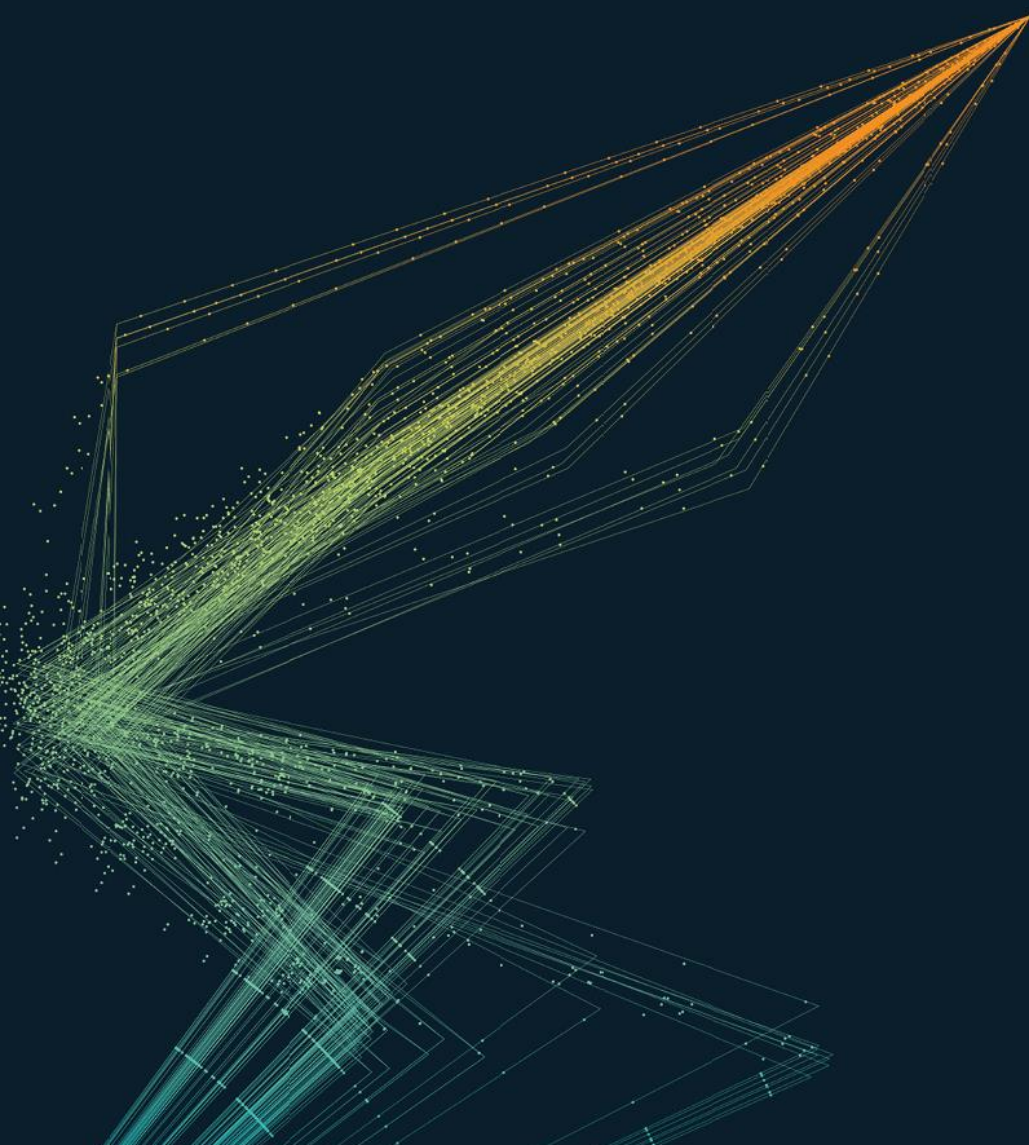
Kopsavilkums

Ziņojumā būtu jāapkopo izvērtētās saistošās prasības, identificētie Eiropas digitālie publiskie pakalpojumi, noteiktā ietekme uz pārrobežu sadarbību un ieteicamie sadarbspējīgas Eiropas vai citi sadarbspējas risinājumi. Tajā būtu arī jāizceļ visi atlikušie sadarbspējas šķēršļi, kas tika konstatēti novērtējuma laikā.

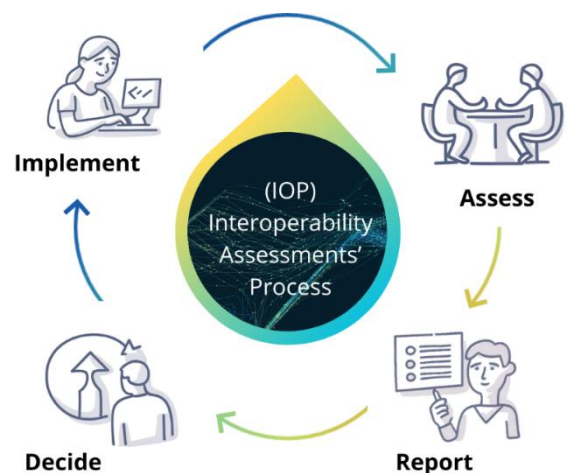
Komisijai ir jānodrošina tehniski rīki, lai atbalstītu sadarbspējas novērtējumu, tostarp tiešsaistes rīks, lai atvieglotu ziņojuma sagatavošanu un publicēšanu Sadarbspējīgas Eiropas portālā. Ir plānots, ka visu rīku pamatā būs atvērto datu modelis, kas iegūts no sadarbspējas novērtējuma ziņojumu kopējā kontrolsaraksta (norādīts akta pielikumā).

Rīku izmantošana nav obligāta, bet ļoti ieteicama, jo tie tiks integrēti arī plašākā Sadarbspējīgas Eiropas portāla kontekstā, kurā tiek publicēti ziņojumi, tādējādi padarot tos pieejamus lielākam skaitam ieinteresēto personu, piemēram, publiskā sektora organizācijām, tādējādi palielinot savstarpēju mācīšanos un datu, jēdzianu un risinājumu atkārtotu izmantošanu.

5 Kā izveidot pienācīgu sadarbības novērtēšanas procesa pārvaldības struktūru jūsu organizācijā?

Šajā nodaļā ir sniegti ieteikumi par pārvaldību saistībā ar dažādiem sadarbības novērtējumu pirmreizējās izveides, īstenošanas un pārvaldības aspektiem ES subjektā vai publiskā sektora struktūrā. Ņemot vērā struktūru un procesu daudzveidību publiskā organizācijā, kā arī to jautājumu daudzveidību, ko var aplūkot sadarbības novērtējumā (juridiski, tehniski, semantiski un organizatoriski jautājumi), šajā nodaļā nevar piedāvāt kādu universālu risinājumu, tomēr tajā tiek izcelti vispārīgi vēstījumi. Šie vēstījumi nav saistoši, jo ES un valstu kompetento iestāžu kompetencē ir izveidot vai palīdzēt izveidot ar novērtēšanas procesiem saistītu pārvaldības režīmu, kā arī izdot jebkādas vēlāmas papildu norādījumus. Šajā nodaļā tiks sīkāk izklāstīti šādi aspekti:

1. novērtēšanas pienācīgas pārvaldības izveide;
2. īpašā konteksta ņemšana vērā;
3. procesa ilgtspējas un savstarpējas mācīšanās nodrošināšana;
4. sadarbības novērtējumu (netiešie) veicinātāji.

5.1. Pienācīgas pārvaldības izveide

Saskaņā ar SEA sadarbības novērtējumu īstenošana ir attiecīgo publisko organizāciju administratīvās pārvaldības ziņā. Tas nozīmē, ka subjekti, kas veic sadarbības novērtējumus, var lemt par vislabāko procesu un tā specifiskajiem aspektiem, ja vien tie ievēro SEA 3. pantā noteiktās kopīgās prasības.

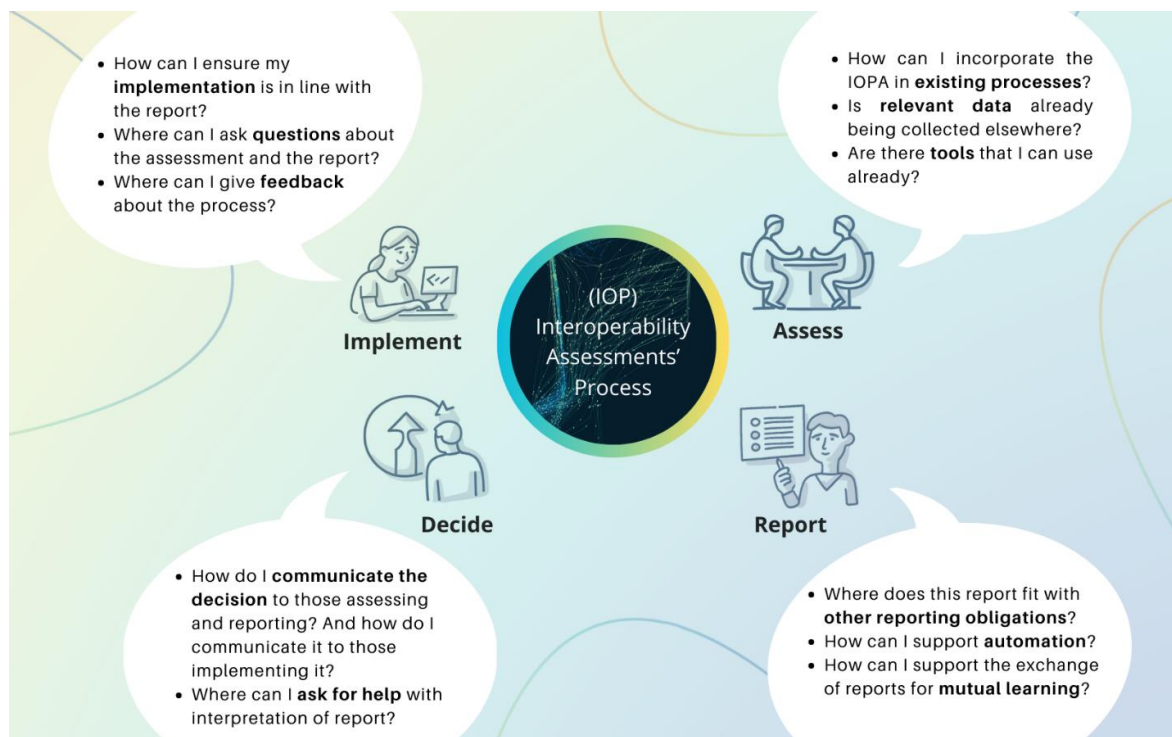
Domājot par sadarbības novērtējumu pārvaldību kopumā, ir būtiski neuzskatīt sadarbības novērtējumu par atsevišķu uzdevumu, bet gan par plašākas ekosistēmas daļu publiskās organizācijas vispārējā darbībā (ieskaitot politikas veidošanas procesus, izvērtēšanas procesus un digitālo publisko pakalpojumu dzīves ciklu), un tā veikšanas laikā to sasaistīt to ar šo procesu un IT dzīves cikla pārvaldību.

Tā ir daļa no digitāli gatavas politikas veidošanas pieejas¹⁸, t. i., no digitāli gatavas politikas un tiesību aktu formulēšanas procesa, ņemot vērā digitālos aspektus jau no politikas cikla sākuma, nodrošinot, ka tie ir gatavi digitālajam laikmetam, atbilst nākotnes prasībām un ir sadarbīpīgi. Piemēram, šajās pamatnostādnēs minētajos gadījumos kultūras atšķirības starp juridisko un digitālo pasauli var radīt negaidītas īstenošanas izmaksas, jo saistošo prasību ietekme netika ņemta vērā pietiekami agri. Šajā ziņā digitāli gatavas politikas veidošanas pieejas mērķis ir samazināt šo atšķirību, palīdzot pēc iespējas labāk izmantot digitālās tehnoloģijas un datus, lai netraucēti īstenotu jaunās prasības un panāktu to vēlamo ietekmi.

Tāpēc par sākumpunktu būtu jānosaka sadarbības novērtējuma integrēšana visos esošajos procesos. Tie var ietvert apspriešanos ar ieinteresētajām personām, digitālās pārbaudes vai esošos novērtēšanas procesus. Atcerieties, ka, jo agrāk tiks veikts novērtējums, jo vieglāk būs risināt iespējamās pārrobežu

¹⁸ Plašāka informācija ir pieejama šeit: [Digitāli gatavas politikas veidošana | Sadarbīpīgas Eiropas portāls](#), kā arī skatiet 3. nodaļā minētos praktiskos piemērus: prakse Komisijā: [28. rīks Eiropas Komisijas labāka regulējuma rīk-kopā](#); Dānijas [digitāli gatavi tiesību akti \(digst.dk\)](#) un Vācijas [Digitalcheck:beta versijas uzlabošana soli pa solim | DigitalService \(bund.de\)](#).

sadarbspējas jautājumus un tādējādi uzlabot skarto pakalpojumu kvalitāti. Tāpēc, izstrādājot procesu, nodrošiniet, ka novērtējums tiek veikts pēc iespējas ātrāk.

Piemēri ar jautājumiem dalībniekiem dažādos sadarbības novērtējuma procesa (IOP) posmos, lai izveidotu pārdomātu sadarbības novērtējumu pārvaldību.

Varētu būt vajadzīga arī pastāvīga individuālo novērtējumu pārvaldība. Personāla centieni efektīva saskaņošana ar pārvaldības procesiem (ietverot dažādus organizatoriskos līmeņus) var ievērojami samazināt nepieciešamā darba apjomu. Šajā nolūkā dalībvalstis pašas var izlemt, kā piešķirt iekšējos resursus un veidot sadarbību¹⁹.

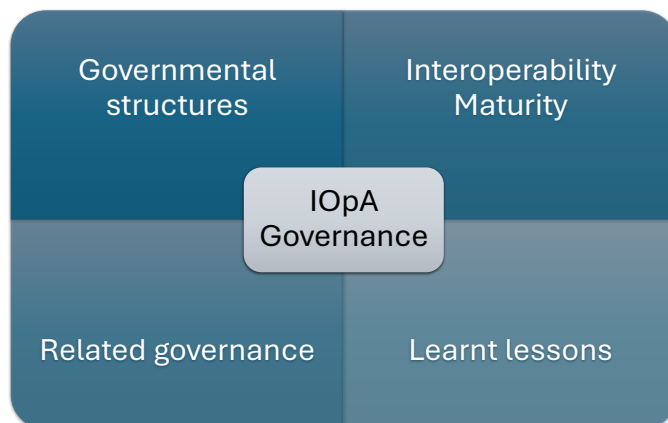
Saskaņā ar SEA 17. pantu katras dalībvalsts vienotajam kontaktpunktam (*SPOC*) ir jāpalīdz šīs dalībvalsts publiskā sektora struktūrām izveidot vai pielāgot procesus, ar kuru palīdzību tās veic sadarbības novērtējumus. Savienības subjektu sadarbības koordinatori ir līdzīgs uzdevums (SEA 18. pants)²⁰. Ja neesat pārliecināti, kā integrēt novērtēšanas procesu, vai par pārvaldību kopumā, apsveriet iespēju sazināties ar savu *SPOC*, lai noskaidrotu, vai tā rīcībā ir informācija par to, kā citas publiskās organizācijas ir izvēlējušās veidot šo procesu. Komisija arī plāno apkopot paraugpraksi, mācību materiālus un citas iespējas, lai apmainītos ar informāciju Sadarbīgās Eiropas portālā.

¹⁹ "Lai nodrošinātu šā uzdevuma efektivitāti un lietderību, dalībvalsts var lemt par iekšējiem resursiem un tās publiskā sektora struktūru sadarbību, kas vajadzīga, lai palīdzētu veikt minētos sadarbības novērtējumus." (SEA 16. apsvērums).

²⁰ "Vienotajam kontaktpunktam ir šādi uzdevumi: (...) atbalstīt publiskā sektora struktūras dalībvalstī, lai tās izveidotu vai pielāgotu savus procesus 3. pantā un pielikumā minēto sadarbības novērtējumu veikšanai" (SEA 17. pants); "Sadarbības koordinators visā Savienības struktūrā sniedz atbalstu attiecībā uz iekšējo procesu izveidi vai pielāgošanu, lai īstenotu sadarbības novērtējumu" (SEA 18. pants).

5.2. Atkarība no konteksta

Novērtēšanas procesa turpmāka norise lielā mērā ir atkarīga no konteksta, kādā tas jāintegrē. Tomēr ir daži vispārīgi aspekti, par kuriem jāatceras.

5.2.1. Valdības struktūras

Visām publiskajām organizācijām sadarbības novērtējums būs jāintegrē dažādās valdības struktūrās, dažas no kurām būs centralizētākas, bet citas decentralizētākas. Jo īpaši dalībvalstīs ar federālas valsts struktūru var būt vairākas kompetentās iestādes, kurām būs jāsadarbjas ar savu *SPOC*, lai nodrošinātu konsekventu informācijas plūsmu. Tāpēc, veidojot procesus publiskā organizācijā, ir svarīgi izprast konkrēto valdības struktūru un ievērot attiecīgo *SPOC* vai sadarbības koordinators norādījumus.

5.2.2. Sadarbības brieduma līmenis

Organizācijas sadarbības brieduma līmenis arī ietekmē sadarbības novērtēšanas procesu. Organizācijām ar augstāku sadarbības brieduma līmeni esošo stratēģiju un rīku dēļ šiem novērtējumiem var būt vajadzīgs mazāk resursu. Tie var ietvert *NIF*, IT stratēģiju, atsaucē arhitektūras, galveno vārdnīcu vai iedibinātu apspriešanās procesu īstenošanu. Ja jau ir ieviesti sadarbības novērtēšanas procesi (piemēram, jūs izmantojat rīkus esošo digitālo publisko pakalpojumu sadarbības brieduma līmeņa novērtēšanai), apsveriet, kā šos procesus un/vai to rezultātus var integrēt sadarbības novērtēšanas procesā. Ja tas neattiecas uz jums, noskaidrojiet, vai sadarbības novērtējumu īstenošanu var apvienot ar pasākumiem, kas uzlabotu jūsu organizācijas vispārējo sadarbības brieduma līmeni.

5.2.3. No iepriekšējiem gadījumiem gūtās atziņas

Jūs varat apzināt konkrētus procesus savā organizācijā, kas jau ir ļoti sadarbīgie. Neatkarīgi no tā, vai sadarbība attiecas uz pārrobežu līmeni, jums būtu jāmācās no šiem gadījumiem, jo tie paši mehānismi varētu būt piemērojami citiem lietošanas gadījumiem. Nav svarīgi, vai konkrētais gadījums pilnībā atbilst jūsu lietošanas gadījumam; jūs joprojām varat pielāgot dažas procesa daļas vai izpētīt šos gadījumus, lai gūtu labāku izpratni par sadarbību un ar to saistītajiem procesiem. Saistītie novērtējumi ir iespējami arī IT drošības vai datu aizsardzības jomā, un tie ir noderīgi piemēri.

5.2.4. Pašreizējā saistītā pārvaldība

SEA 17. panta 4. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis izveido nepieciešamās sadarbības struktūras starp visām valsts iestādēm, kas iesaistītas SEA īstenošanā. To pamatā var būt esošās pilnvaras un procesi. Jau var pastāvēt procesi dažu tādu lēmumu pieņemšanai, kas ir juridiski, līgumiski vai tehniski saistoši publiskajām organizācijām, un uz šiem procesiem var attiekties esošās pārvaldības struktūras un procedūras, piemēram, ietekmes novērtējumi. Mēģiniet noteikt sadarbības novērtējuma vietu šajos procesos, piemēram, identificējot citus attiecīgus novērtējumus, lai atrastu visatbilstošāko piekļuves

punktu sadarbības novērtējumiem un identificētu saistītos novērtējumus. Mācīšanās no līdzīgiem novērtējumiem arī palīdzētu noteikt, vai jūsu gadījumā ir jāveic sadarbības novērtējums vai arī šis pienākums ir izpildīts ar saistītu vai iepriekšēju novērtējumu.

5.3. Ilgtspēja, pastāvīga uzlabošana un savstarpēja mācīšanās

Tāpat kā jebkuram organizatoriskajam procesam, arī sadarbības novērtēšanas procesam un tā pārvaldībai jābūt ilgtspējīgai un tā laika gaitā ir jāuzlabo. To var veicināt tādas metodes kā *OODA* (*Observe-Orient-Decide-Act*) cikls vai *PDSA* (*Plan-Do-Study-Adjust*) cikls.

Gūstot pieredzi saistībā ar sadarbības novērtējumiem, atvēliet laiku, lai pārdomātu un dokumentētu visā procesā, kā arī tā atsevišķos posmos gūtās atziņas. Kas izdevās? Ar kādām problēmām saskārāties? Kā var pilnveidot novērtēšanas metodes? Šo pārdomu rezultātā jūs varētu atjaunināt savu pieeju novērtējumam, lai turpmākajos novērtējumos varētu gūt labumu no iepriekšējās pieredzes. Apsveriet iespēju izveidot “gūto atziņu” dokumentu vai atjaunināt savas iekšējās novērtēšanas pamatnostādnes, lai šīs atziņas dokumentētu.

Šajā nolūkā apsveriet arī saistošās prasības īstenošanu. Pat tad, ja ļoti precīzi izstrādājat savu īstenošanas ģenerālpāli, iespējams, neesat ņēmuši vērā aspektus, kas praksē varētu negatīvi ietekmēt īstenošanu un vispārējo procesu. Ieviesiet atgriezeniskās saites mehānismus, lai paziņotu šo informāciju personām, kuras faktiski veic novērtējumus. Atzinīgi vērtējams papildu aspekts ir tāds, ka atbildību par visu novērtējumu uzticēsiet visiem procesa ķēdes dalībniekiem. Tam būtu jāpalielina motivācija un jāuzlabo novērtējuma rezultātu kvalitāte. Atgriezeniskā saite ir arī pamats šā procesa pastāvīgai uzlabošanai, un tāpēc tai vajadzētu būt plašākai par atsevišķiem sadarbības novērtējumiem.

Progresīvākas organizācijas var izmantot arī tādas metodes kā *OODA* cikls vai *PDSA* cikls. Piemēram, sadarbības novērtējuma pārvaldība varētu ietvert mehānismu pieņemtā sadarbības novērtēšanas procesa īstenošanas novērošanai katrā atsevišķā posmā, šo dažādo posmu savstarpējo saistību un vienotu vispārējā procesa (arī tā pārvaldības) novērošanu. Šīs metodes būtu pastāvīgi jāizvērtē, lai uzlabotu sadarbības novērtēšanas procesa lietderību un efektivitāti.

Ir svarīgi arī dalīties paraugpraksē un gūtajās atziņās ar citām organizācijām. Sadarbība ir kopīgi veicams pasākums, un zināšanu apmaiņa var paātrināt uzlabojumu īstenošanu visā ES publiskajā sektorā. Apsveriet iespēju iesaistīties Sadarbības Eiropas kopienas²¹ darbā vai pieredzes un zināšanu apmaiņā ar citām valsts pārvaldes iestādēm. *SPOC* un sadarbības koordinatori valstu un ES līmenī var būt veicinoša loma (jo īpaši lielākās valdības struktūrās, kas aptver vairākas kompetentās iestādes).

5.4. (Netiešie) veicinātāji

Īstenojot sadarbības novērtējumus, daži vispārīgāki pasākumi arī var ietekmēt rezultātu.

5.4.1. Organizācijas kultūra

Strādājot ar sadarbības jautājumiem, izšķiroša nozīme ir arī organizāciju kultūras aspektam. Sadarbība nozīmē sadarbību, novēršot ne tikai tehnisko, bet arī organizatorisko izolētību. Lai atpazītu sadarbības vērtību, ir vajadzīgs īpašs domāšanas veids. Šajā ziņā sadarbības novērtējumi ir kas vairāk nekā tikai tehniski procesi, jo tiem var būt izšķiroša nozīme organizācijas pārmaiņu virzīšanā. Izmantojot šos novērtējumus, organizācijas gūst dziļāku izpratni par to, kā dažādas sistēmas mijiedarbojas, un var pieņemt pārdomātākus lēmumus ne tikai par IT izstrādi, bet arī par politikas attīstību kopumā. Tāpēc,

²¹ Informāciju par kopienas arvien biežāk sniegs Sadarbības Eiropas portālā.

apsverot, kā veikt sadarbības novērtējumu, jums būtu jāņem vērā arī jūsu organizācijas domāšanas veids un tas, cik lielā mērā tās locekļi zina par sadarbības apsverumiem un ir atvērti tiem.

5.4.2. Prasmes sadarbības novērtēšanai

Lai veiktu sadarbības novērtējumus, ir vajadzīgas īpašas prasmes, kurām vajadzētu būt pieejamām grupā(-ās), kas veiks konkrēto novērtējumu. Kopumā iesakām izveidot daudzdisciplīnu grupas, jo novērtējumi varētu skart jautājumus dažādās jomās, sākot no politikas un beidzot ar IT vai juridiskiem jautājumiem²². Daudzdisciplīnu grupā ir personas, kurām ir dažādas zināšanas un kuras kopīgi īsteno veicamos uzdevumus. Tajā var būt konkrētas jomas eksperti (piemēram, veselības, nodokļu vai izglītības jomas), tiesību aktu izstrādātāji, pakalpojumu izstrādātāji, darbības noteikumu speciālisti u. c. Lai noteiktu, kādi profili varētu būt vajadzīgi, varat ņemt vērā dažādās sadarbības dimensijas (juridisko, organizatorisko, semantisko un tehnisko).

Mazākām publiskām organizācijām varētu būt grūti atrast piemērotus ekspertus. Tāpēc ir svarīgi plānot elastīgus atbalsta pasākumus, iespējams, pat deleģēt sadarbības novērtējumu veikšanu. Tomēr deleģēšana nenozīmē juridiskās atbildības nodošanu.

5.4.3. Atkalizmantošanas un automatizācijas iespēju izpēte

Nodrošiniet arī to, ka sadarbības novērtējumam tiek vākti tikai būtiski dati, lai līdz minimumam samazinātu datu apstrādē ieguldīto darbu un resursus. Nodrošiniet, ka savāktos datus pēc iespējas var izmantot atkārtoti saistītajiem novērtējumiem un procesiem.

Pēc iespējas atkārtoti izmantojiet Komisijas nodrošinātos rīkus, lai automatizētu šos uzdevumus. Vajadzības gadījumā papildiniet tos, lai maksimāli palielinātu to automatizācijas līmeni.

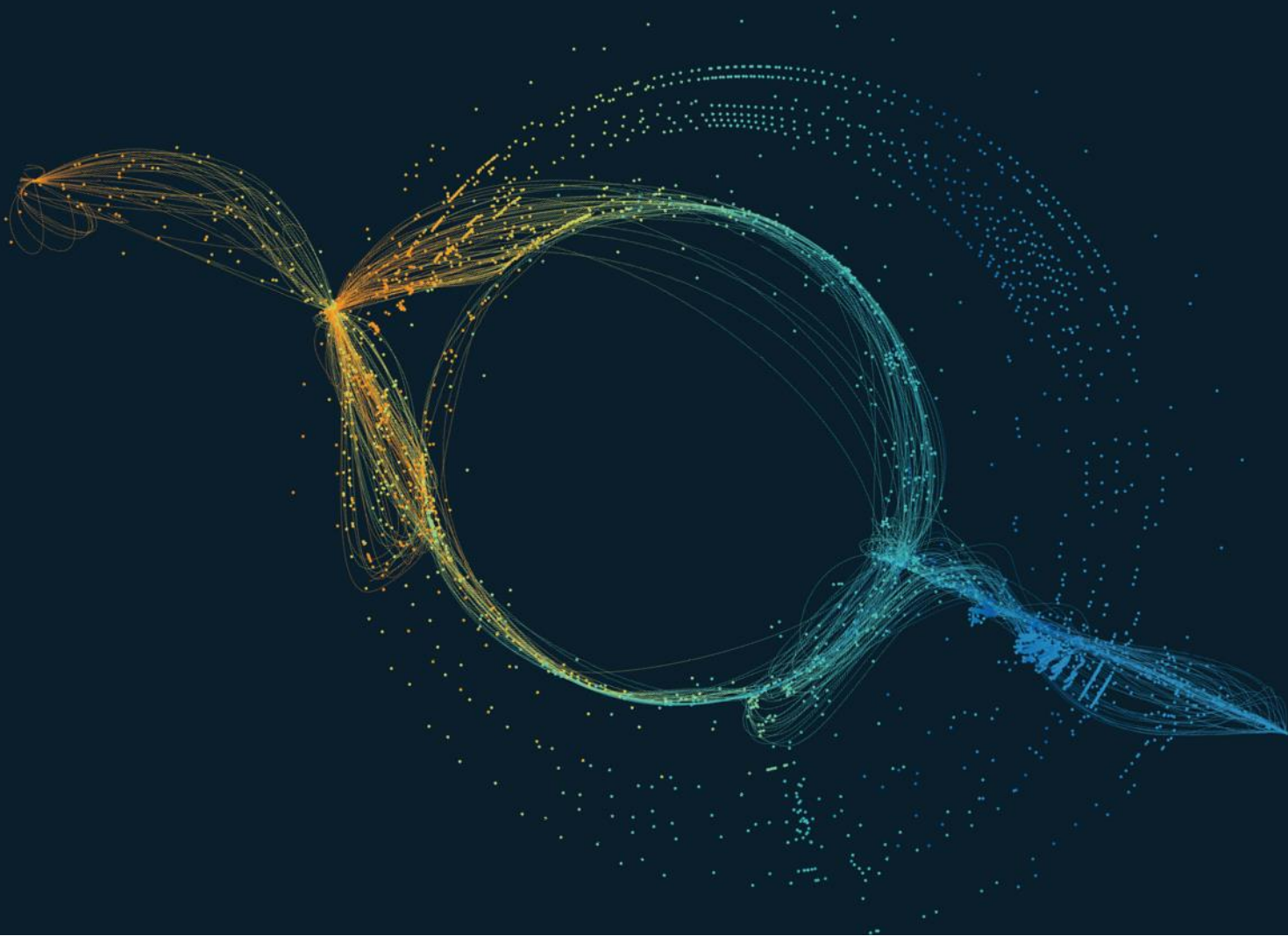
Kopsavilkums

Lai gūtu maksimālu ieguvumu no sadarbības novērtējumiem, visam procesam ir jāizveido pienācīgs pārvaldības režīms. Tam būtu jābalstās uz novērtējumu integrēšanu esošajos procesos (neatkarīgi no tā, vai tie ir vispāratzīti un acīmredzami, vai arī tiem ir vajadzīga papildu izpēte). *SPOC* dalībvalstī vai sadarbības koordinators ES subjektā var veicināt zināšanu apmaiņu ar citām publiskām organizācijām, kas arī izveido procesus.

Ir svarīgi apsvērt kontekstu, kādā šie novērtējumi tiek veikti, jo valdības struktūra, esošie pārvaldības procesi, kas saistīti ar novērtējumiem, vai esošie izmantošanas gadījumi varētu sniegt vērtīgu ieskatu, kā arī informāciju par atkārtotas izmantošanas iespēju. Ieteicams ņemt vērā arī tās organizācijas kultūru, kurā tiks veikts novērtējums, kā arī esošās prasmes.

²² Iedvesmai sk. tematisko dokumentu [Daudzdisciplīnu grupas](#).

6 Papildu resursi un šo pamatnostādņu turpmāka pilnveidošana

Ir paredzēts, ka šīs pamatnostādnes būs pirmais sākumpunkts, izskatot sadarbības novērtējumus. Jau ir pieejami arī daži papildu resursi. Citi ir izstrādes stadijā vai tiks izstrādāti tuvāko mēnešu laikā. Šajā nodaļā ir sniegts īss pārskats par pašlaik un turpmāk pieejamajiem resursiem, un tās beigās ir sniegts īss izklāsts par pamatnostādņu turpmāku pilnveidošanu.

6.1. Esošie resursi

[Sadarbspējīgas Eiropas portāls](#)

Sadarbspējīgas Eiropas portāls ir galvenais zināšanu apmaiņas punkts gan saistībā ar SEA kopumā, gan konkrētiem jautājumiem (piemēram, sadarbības novērtējumiem un pat individuāliem sadarbības risinājumiem).

EIF

[Eiropas sadarbības satvars](#) ir pamatdokuments par publisko pakalpojumu sadarbību ES. *EIF* būtiska iezīme ir tāda, ka tajā sadarbība ir definēta ne tikai kā tehnisks jautājums, bet arī kā jautājums, kas sastāv no četrām dimensijām (juridiskā, organizatoriskā, semantiskā un tehniskā). Tajā sniegti 47 ieteikumi par 12 principiem, un tā turpmāko attīstību vadīs Sadarbības Eiropas kolēģija.

Īsu pārskatu var noskatīties šeit: [Jauns Eiropas sadarbības satvars \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)

EIF rīkkopa

[EIF rīkkopa](#) ir izstrādāta tā, lai sniegtu norādījumus valstu pārvaldes iestādēm un nodrošinātu tām rīkus, kas vajadzīgi, lai saskaņotu to *NIF* ar *EIF* nolūkā veicināt sadarbību valstu un ES līmenī. Varat arī skatīt [risinājumus](#), kas sagrupēti atbilstoši principiem.

[Labāka regulējuma pamatnostādnes un labāka regulējuma rīkkopa](#)

Labāka regulējuma pamatnostādnēs ir izklāstīti principi, kurus Komisija ievēro, sagatavojot jaunas iniciatīvas un priekšlikumus, kā arī pārvaldot un novērtējot spēkā esošos tiesību aktus. Pamatnostādnes attiecas uz visiem likumdošanas cikla posmiem. Tās papildina labāka regulējuma rīkkopa, ar kuru pamatnostādnes tiek īstenotas praksē un kurā ietverti norādījumi, ieteikumi un paraugprakse.

[Sadarbspējīgas Eiropas akadēmija](#)

Sadarbspējīgas Eiropas akadēmija (*IOPEU* akadēmija) ir izglītības iniciatīva, ko sekmē Komisija. Tās galvenais mērķis ir uzlabot valsts pārvaldes iestāžu padziļinātas digitālās prasmes sadarbības jomā. Tas tiek darīts, tiešsaistē piedāvājot masveida atvērto tiešsaistes kursus (*MOOC*), kas apgūstami savā tempā (arī kursus par sadarbību kopumā, *EIF* un Eiropas sadarbības atsaucē arhitektūru).

6.2. Turpmākie rīki

Komisijas nodrošinātie tiešsaistes rīki, ko var izmantot brīvprātīgi, var palīdzēt veikt sadarbības novērtējumu un sagatavot un publicēt attiecīgo ziņojumu. Ir ļoti ieteicams izmantot Komisijas rīkus, jo tie tiks integrēti arī plašākā Sadarbības Eiropas portāla kontekstā, kurā tiek publicēti ziņojumi, tādējādi padarot tos pieejamus lielākam skaitam ieinteresēto personu (piemēram, publiskā sektora organizāciju) un galu galā palielinot savstarpēju mācīšanos un datu, jēdzienu un risinājumu atkārtotu izmantošanu. Ja vēlaties piedalīties šo rīku izstrādē, daloties pieredzē un idejās, varat apsvērt iespēju

piedalīties Sadarbspējīgas Eiropas portālā reklamētajos darbsemināros (piemēram, [Sadarbspējīgas Eiropas portāla lietotāju grupu sanāksmēs](#)).

6.3. Pamatnostādņu turpmākā izstrāde

Pašreizējā pamatnostādņu versija ir paredzēta, lai palīdzētu jums ne tikai pašiem veikt novērtējumus, bet arī izveidot novērtēšanas procesus un iekļaut tos jūsu esošajos procesos. Novērtējumi vēl nav kļuvuši obligāti, un tāpēc mēs nevaram pateikt, kādi šie procesi būs jūsu konkrētajā gadījumā. Tāpēc turpināsies pamatnostādņu pilnveidošana, tās pielāgojot jaunajiem apstākļiem, tiklīdz novērtējumi būs kļuvuši obligāti, t. i., būs veikti pirmie novērtējumi, un mēs par tiem varēsim uzzināt jūsu ziņojumos. Tāpēc aicinām jūs dokumentēt savu pieredzi ne tikai saistībā ar pamatnostādņu ievērošanu, bet arī īstenošanu, kā arī sniegt savas atsauksmes. To varat izdarīt, pievienojoties mūsu [kolekcijai Sadarbspējīgas Eiropas portālā](#), kur vienmēr varat atrast pamatnostādņu jaunāko versiju un noderīgu papildu informāciju un iesaistīties sarunās ar citiem praktiski strādājošiem speciālistiem.

Jūsu pieredze un atsauksmes, kas saņemtas no Sadarbspējīgas Eiropas kolēģijas un tās darba grupām, palīdzēs mums sagatavot nākamo šo pamatnostādņu izdevumu. Novērtējumi var ievērojami atšķirties tvēruma un mērķu ziņā, un pamatnostādņēs būtu jāatspoguļo pašreizējā prakse. Tāpēc pamatnostādnes tiks bieži pārskatītas, lai tās būtu pēc iespējas būtiskākas un noderīgas.

@InteroperableEU

Join the Interoperable Europe
LinkedIn group

@InteroperableEurope

Subscribe to
the interoperable newsletter
europe